

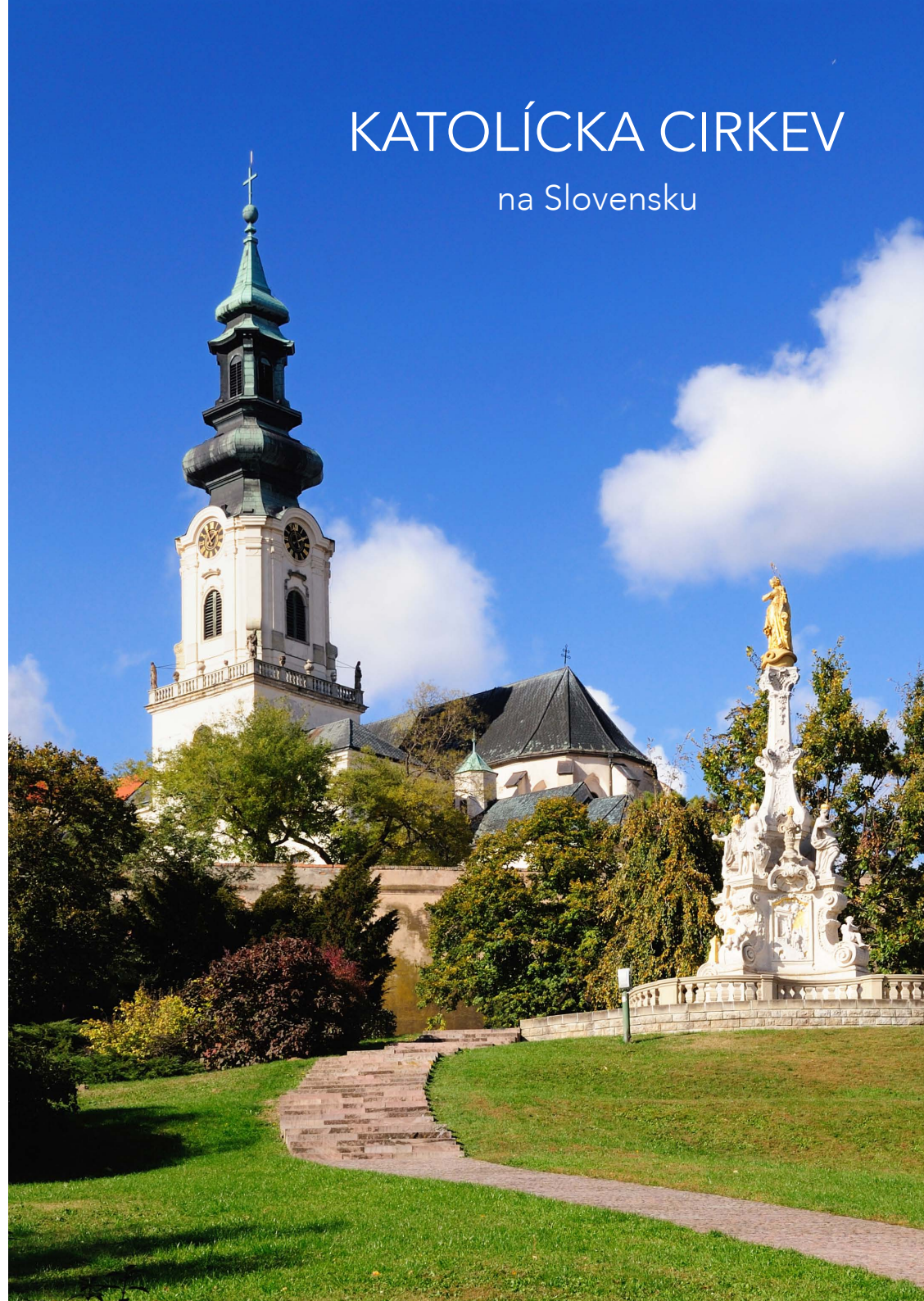
Pápež František na Slovensku

S Máriou a Jozefom
na ceste za Ježišom

12. – 15. septembra 2021

Slovak Bishops' Conference 2021

KATOLÍCKA CIRKEV na Slovensku

Katolícka cirkev na Slovensku

*„Chcem poďakovať týmto skvelým
kňazom za ich konkrétne gesto
milosrdenstva a pozornej starostlivosti.
V perspektíve Cirkvi, ktorá neustále
vychádza k druhým, aby zaistila vrúcnu
blízkosť duchovným a hmotným
potrebám všetkých ľudí, zvlášť tých
najnúdznejších, je nanajvýš dôležité
svedectvo kňazov, ktorí sa darujú
druhým s evanjeliovou láskou
a duchom obety.“*

Z ďakovného listu Svätého Otca
Františka košickému arcibiskupovi
Mons. Bernardovi Boberovi v čase
pandémie (marec 2021).

Mons. Stanislav Zvolenský, bratislavský arcibiskup-metropolita

Slovo na úvod

Ježiš Kristus zveril Cirkvi úlohu ohlasovať Božie kráľovstvo a zvestovať ho všetkým národom. Aj na Slovensku sa tešíme tomu, že už od čias misie solúnskych bratov sv. Cyrila a Metoda (9. stor.), Cirkev ohlasuje evanjelium a vydáva o ňom svedectvo.

Oslavu Boha koná Cirkev v liturgii, ktorá je dôležitým prameňom jej života. Zároveň však liturgia nepredstavuje jej jedinú činnosť. Bohoslužbám predchádza evanjelizácia, pozvanie k viere a k obráteniu. Na základe toho môžu veriaci prinášať ovocie nového života podľa Ducha a angažovať sa v poslaní Cirkvi.

Táto publikácia opisuje jednotlivé oblasti pôsobenia Katolíckej cirkvi na Slovensku. Začína predstavením univerzálnej Cirkvi ako inštitúcie s viditeľnou hlavou – Svätým Otcom. Pokračuje historickým exkurzom do slovenských dejín. Po ňom nasledujú kapitoly venované štruktúre Cirkvi na Slovensku. Publikácia predstavuje jednotlivé diecézy latinského i eparchie byzantsko-slovanského obradu.

Slovenskí biskupi sú združení v Konferencii biskupov Slovenska (KBS), eparchovia aj v Rade hierarchov Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku. V rámci KBS sú aktívne viaceré komisie a rady, ktorých cieľom je koordinovať spoločnú pastoračnú činnosť v jednotlivých oblastiach pôsobenia Cirkvi (liturgia, katechizácia, školstvo, mládež, rodina, bioetika, kultúra, atď.).

Ďalšia časť publikácie je venovaná zasvätenému životu, hnutiam a novým cirkevným komunitám. Ostatné kapitoly zachytávajú to, ako Cirkev plní svoje poslanie. Okrem výchovy a vzdelávania pomáha, slúži, sprevádza chorých, väznených, podporuje a chráni život, usiluje sa formovať kultúru a byť prítomná v médiách.

Súčasťou obsahu sú aj viaceré štatistické údaje z oblastí pôsobenia Cirkvi na Slovensku.

Verím, že táto publikácia bude užitočnou nielen v cirkevnom, ale aj v celospoločenskom prostredí.

Mons. Stanislav Zvolenský
predseda KBS

Katolícka cirkev vo svete a na Slovensku

Podľa údajov Ústredného štatistického úradu Svätej stolice (L'Ufficio centrale di statistica della Chiesa) zverejnených v marci 2021, bolo v roku 2019 na svete takmer 1,345 miliardy katolíkov. Z celkového počtu katolíkov žije 48,1% v Amerike, 21,2% v Európe, 18,7% v Afrike, 11% v Ázii a takmer 0,8% v Oceánii.

Slovensko je tradične katolícka krajina. Katolícka cirkev je tu najpočetnejšia, hoci vplyvom sekularizácie počet veriacich klesá. Počet katolíkov v Slovenskej republike podľa sčítania v roku 2011 predstavoval 65,8%, pričom 62% sa hlásilo k Rímskokatolíckej cirkvi a 3,8% ku Gréckokatolíckej cirkvi.

Z celkového počtu obyvateľov Slovenskej republiky (5 397 036) sa k Rímskokatolíckej cirkvi prihlásilo 3 347 277 osôb a ku Gréckokatolíckej cirkvi 206 871 osôb.

Druhou najpočetnejšou kresťanskou cirkvou na Slovensku je Evanjelická

cirkev augsburského vyznania, ku ktorej sa prihlásilo 5,9%, čo predstavovalo 316 250 osôb.

Okrem Katolíckej a Evanjelickej cirkvi je na Slovensku prítomná aj Reformovaná kresťanská cirkev (tzv. Kalvínska cirkev 1,83%, teda cca. 100 000 veriacich) ako aj ďalšie protestantské cirkvi, a tiež Pravoslávna cirkev (0,91%, teda cca. 50 000 veriacich). Celkovo je na Slovensku registrovaných 18 cirkví a náboženských spoločností.

Na Slovensku žije aj židovská komunita (cca 4000 osôb); reprezentuje ju Ústredný zväz židovských náboženských obcí v Slovenskej republike.

Na jar 2021 prebehlo na Slovensku nové sčítanie obyvateľstva: jeho výsledky však v čase vydania publikácie ešte neboli dostupné.

Vitráž nad oltárom v Bazilike sv. Petra vo Vatikáne

Socha svätého apoštola Petra na Námestí svätého Petra vo Vatikáne

Univerzálna Cirkev

František

Svätý Otec

Jorge Mario Bergoglio, SJ

Narodený: 17. 12. 1936

Kňazská vysviacka: 13. 12. 1969

Biskupská vysviacka: 27. 6. 1992

Menovanie za kardinála: 21. 2. 2001

Zvolenie za pápeža: 13. 3. 2013

Mons. Giacomo Guido Ottonello

Apoštolský nuncius v SR

Narodený: 29. 8. 1946

Kňazská vysviacka: 29. 6. 1971

Biskupská vysviacka: 6. 1. 2000

Menovanie do SR: 1. 4. 2017

Apoštolská nunciatúra

Nekrasovova 17

811 04 Bratislava

nunziatura@nunziatura.sk

Vznik diplomatických stykov: 1920

Základná zmluva medzi Svätou stolicou a Slovenskou republikou:

24. 11. 2000

Zmluva medzi Svätou stolicou a Slovenskou republikou o katolíckej výchove a vzdelávaní:

9. 7. 2004

Zmluva medzi Svätou stolicou a Slovenskou republikou o duchovnej službe katolíckym veriacim v ozbrojených silách a ozbrojených zboroch v Slovenskej republike:

21. 8. 2002

Súsošie slovanských vierozvestov pred kolégiom sv. Cyrila a Metoda v Ríme

Slovenské zastúpenie v Ríme a vo Vatikáne

kardinál Jozef Tomko

emeritný prefekt Kongregácie

pre evanjelizáciu národov

Narodený: 11. 3. 1924

Vysvätený za kňaza: 12. 3. 1949

Vysvätený za biskupa: 15. 9. 1979

Menovanie za kardinála: 25. 5. 1985

Službu ukončil: 2007

Pápežské slovenské kolégium sv. Cyrila a Metoda v Ríme

Via M. D. Brun Barbantini 31, 00123 Roma, Italia

Tel.: +39 06 3031 0778, cirillo.metodio@libero.it, www.kolegiumrim.kbs.sk

rektor: PaedDr. SLLic. Pavol Zvara, PhD.

Biskup Judák pri liturgii v starobylej Bazilike sv. Emeráma v Nitre

Z dejín Katolíckej cirkvi na Slovensku

Ježiš Kristus zveril apoštolom a ich nástupcom poslanie učiť, posväcovať a spravovať – *munus docendi, sanctificandi et regendi* – v jeho mene a jeho mocou. On sám je teda pôvodcom tejto služby v Cirkvi, kde je rozdielnosť služieb, ale zároveň jednota poslania. On ustanovil Cirkev a dal jej moc a poslanie, zameranie a cieľ, ako hovorí dogmatická konštitúcia *Lumen gentium*: „Na spravovanie a stály vzrast Božieho ľudu Kristus Pán ustanovil vo svojej Cirkvi rozličné služby, ktoré sú zamerané na dobro celého tela. Lebo služobníci, ktorí majú posvätnú moc, slúžia svojim bratom, aby všetci, čo patria do Božieho ľudu... dosiahli spásu“ (LG 18).

Historické medzníky

Cirkev na Slovensku má v spoločnosti čestné miesto už vyše tisícsto rokov. Po niektorých misionárskych aktivitách pochádzajúcich z Akvileje a najmä z franského územia a po príchode byzantskej misie, pápež Ján VIII., na žiadosť kniežaťa Svätopluka, v roku 880 zriadil v Nitre diecézu, ktorej biskup bol sufragánom arcibiskupa metropolitu Metoda. Pri svojom založení mala teda Nitrianska diecéza – a nemožno pochybovať, že aj územie dnešného

Slovenska – na čele samotného sv. Metoda, pod ktorého jurisdikciu patrila podľa výslovných údajov buly *Industriae tuae*. Po jeho smrti (roku 885) bola s najväčšou pravdepodobnosťou podriadená sv. Gorazdovi, ktorého si sám Metod vybral za nástupcu. Aj keď Katolícka cirkev na Slovensku jedno tisícročie administratívne závisela od biskupov sídliačich na území dnešného Maďarska, na mnohých biskupských stolcoch v Uhorsku pôsobili biskupi pochádzajúci z nášho územia.

K Ostrihomskému arcibiskupstvu patrilo územie západného a stredného Slovenska až po Spiš a Gemer vrátane. Východné Slovensko patrilo k biskupstvu v Jágri (Eger). Tento stav cirkevnej jurisdikcie na slovenskom území trval skoro bez zmeny do druhej polovice 18. storočia, hoci tu bolo úsilie najmä zo strany Petra Pázmaňa (1570 – 1637) o erigovanie troch diecéz na Slovensku.

Tento stav bol narušený len občas a prechodne zahraničnopolitickými udalosťami. Trvalejšiu výnimku tvorili iba spišské mestá, ktoré v roku 1412 kráľ Žigmund Luxemburský dal do zálohu Poľsku a do vlády Márie Terézie podliehali jurisdikcii krakovských biskupov.

Dňa 15. marca 1776 pápež Pius VI. na žiadosť Márie Terézie zriadil tri nové biskupstvá na území Slovenska – banskobystrické, spišské a rožňavské. Zároveň sa upravili hranice nitrianskeho biskupstva. Košice sa stali biskupstvom 10. augusta 1804. Prešovské gréckokatolícke biskupstvo vzniklo v roku 1818 vyčlenením z Mukačevského biskupstva. Stalo sa tak po tom, čo sa roku 1646 v Užhorode začal proces, ktorým postupne došlo k zjednoteniu východných kresťanov (prevažne Rusínov, ale aj časti Slovákov, Srbov a Maďarov) žijúcich v trinástich stoliciach severovýchodného Uhorska s Katolíckou cirkvou (gréckokatolíci). Modelom tejto únie bola únia kyjevskej metropolie s Katolíckou cirkvou, ktorá bola vyhlásená na sneme v roku 1596 v Brest-Litovsku.

Začiatok 20. storočia

Po rozpade Rakúsko-uhorskej monarchie a vzniku nástupníckych štátov roku 1918 nastali na poli územnej cirkevnej jurisdikcie mnohé zmeny. K usporiadaniu cirkevných pomerov prispelo roku 1920 obsadenie biskupských stolcov domácimi kňazmi. Aj následne vymenovaným apoštolským administrátorom v Trnave, Rožňave a Košiciach dala Svätá stolica plné výsady rezidenčných biskupov. Diecéznych biskupov v Nitre, Banskej Bystrici a Spišskej Kapitule vyčlenila spod právomoci metropolitov v Ostrihome a Jágri a podriadila ich priamo Rímu.

Takto bola – zatiaľ *de facto* – vytvorená Slovenská cirkevná

provincia, ktorej arcipastieri navonok vystupovali v spoločných veciach pod menom Biskupský zbor Slovenska a ktorých reprezentoval bez zvláštnej jurisdikcie biskup senior ako *primus* (vekom) *inter pares*. Najskôr ním bol Marián Blaha a po roku 1943 Karol Kmeťko. Roku 1927 došlo medzi Svätou stolicou a Československom k uzavretiu zmluvy tzv. *modus vivendi*. Okrem ohraničenia diecéz obsahovala najmä dohodu o zrušení nanútenej štátnej správy cirkevných majetkov.

Zo Slovenska sa častejšie ozývali hlasy o vytvorení samostatnej cirkevnej provincie (pokús bol už roku 1919). Delimitačná bula z roku 1937 ohraničujúca slovenské cirkevné územie dávala tušiť, že Slovensko nemusí už dlho čakať na zriadenie arcibiskupstva a vymenovanie arcibiskupa. Ten istý dokument predpokladal aj skoré vytvorenie metropolie pre gréckokatolíkov. Do týchto nádejí prišli udalosti rokov 1938, 1939 a druhá svetová vojna. Menšie územné zmeny zaznamenalo Spišské biskupstvo, ktoré od roku 1939 spravovalo tie územia hornej Oravy a Spiša, ktoré z krakovského biskupstva pripadli Slovensku po napadnutí Poľska Nemeckom v jeseni 1939. Vyňatie slovenských biskupstiev spod právomoci predošlých arcibiskupov a priame podriadenie Rímu trvalo naďalej.

Seniora biskupského zboru Karola Kmeťka pápež Pius XII. dňa 20. mája 1944 vymenoval za arcibiskupa *ad personam*, čím vzrástla nádej na utvorenie cirkevnej provincie. Svätá stolica čakala na ukončenie vojny,

Diakon prináša Nitriansky evanjeliár pochádzajúci z 11. storočia

Blahoslavený Titus Zeman, kňaz-salezián mučený komunistickým režimom

keďže sa predpokladala zmena politických hraníc. Viedenskou arbitrážou 2. novembra 1938 pripadli Maďarsku dve slovenské biskupské sídla – Košice a Rožňava a veľká časť územia Trnavskej apoštolskej administratúry. Svätá stolica vytvorila z časti Košického, Rožňavského a Szatmárskeho biskupstva na území Slovenska osobitnú apoštolskú administratúru so sídlom v Prešove. Slovensko, okyptené o južné kraje, sa pričinením Nemecka stalo 14. marca 1939 samostatným štátom, na ktorého čele bol (od 26. októbra 1939 ako prezident) katolícky kňaz Dr. Jozef Tiso. Slovenská republika nadviazala diplomatické styky s Vatikánom, ktorý roku 1940 vyslal chargé d'affaires Mons. Jozefa Burzia. Slovenský štát uznalo 29 krajín, medzi inými aj Sovietsky zväz.

Obdobie po 2. svetovej vojne

Rok 1945 znamenal skončenie druhej svetovej vojny a v mnohých krajinách oslobodenie. Nie tak na Slovensku. Koniec vojny znamenal pre Slovákov začiatok dlhých útrap. Tlak na obyvateľstvo priniesla nielen komunistická „palácová revolúcia“ roku 1948, ale už nová politická situácia po roku 1945. Všetky útoky na Katolícku cirkev, jej hierarchiu a jednotlivých veriacich na Slovensku boli motivované stotožňovaním slovenského patriotizmu s vierou. Nepriaznivá situácia, s výnimkou rokov 1968 – 1969 trvala až do roku 1989. Drastickými zásahmi Cirkev postupne obrali o jej najdôležitejšie vitálne inštitúcie. Biskupov, ktorí neboli väznení, izolovali vo

svojich rezidenciách a všemožne ich obmedzovali v činnosti. Len diecéznych kňazov, ktorí sa dostali roku 1950 mimo pastoračiu (izolácia, sústredňovacie tábory, väzenie), bolo vyše 300. Na Slovensku v roku 1950 existovalo 16 mužských reholí v 96 kláštoroch, čo bolo 1 019 rehoľníkov a 24 ženských reholí v 168 kláštoroch, čo bolo 4 253 rehoľných sestier. Ich ďalšiu činnosť štát znemožnil a rehoľníkov nútene sústredňoval, bez možnosti prijímať novícov. V čase tvrdého postupu ateistického režimu proti základným ľudským právam sa okrem biskupov veľmi hrdinsky zachovalo veľké množstvo kňazov a kresťanských laikov.

Po rozsiahlych rokovaní medzi Svätou stolicou a komunistickou vládou ČSSR dňa 30. decembra 1977 oddelil pápež Pavol VI. konštitúciou *Praescriptum sacrosancti* územie Trnavskej administratúry od Ostrihomskej arcidiecézy, určil hranice biskupstiev na Slovensku, ako aj Olomouckého biskupstva. Apoštolskou konštitúciou *Qui Divino* zriadil Slovenskú cirkevnú provinciu. Apoštolskú administratúru v Trnave povýšil na arcibiskupstvo.

Zmena pomerov po páde komunistického režimu

Situácia po novembri 1989 v mnohom upravila vzťah Cirkvi a štátu. Medzi prvé pozitívne javy patrí vymenovanie biskupov pre osirelé diecézy. Veľkou pozornosťou voči Cirkvi na Slovensku, ako aj osobným ocenením za vernosť Rímskemu stolcu a hodnotám kresťanstva bolo vymenovanie Jána

Chryzostoma Korca – „biskupa v montérkach“, ktorý od biskupskej konsekrácie (1951) nemohol verejne vykonávať biskupskú službu – za kardinála svätej Rímskej cirkvi. S vďačnosťou môžeme konštatovať, že zásluhou Svätej stolice, ktorej Slováci vždy prejavovali svoju vernosť, malo Slovensko ešte pred rokom 2000 dvoch kardinálov (Jozefa Tomka v Ríme a Jána Chryzostoma Korca v Nitre) a štyroch arcibiskupov (Jána Sokola a Alojza Tkáča na Slovensku; Dominika Hrušovského a Jána Bukovského, ktorí pracovali vo vatikánskych diplomatických službách) a najväčší počet biskupov v doterajších slovenských dejinách – šesťnásť. Historicky prvá návšteva Svätého Otca v ČSFR sa uskutočnila 21. a 22. apríla 1990. Po slávnostných bohoslužbách v Prahe a na Velehrade Ján Pavol II. navštívil Bratislavu, kde na letisku vo Vajnoroch celebroid slávnostnú svätú omšu. Krátko pred jeho príchodom v marci 1990 bola erigovaná spoločná (federálna) Konferencia biskupov Českej a Slovenskej Federatívnej Republiky (ČSFR). Do ČSFR bol 30. júna 1990 vymenovaný apoštolský nuncius Mons. Giovanni Coppa.

Vznik Konferencie biskupov Slovenska

Dňa 1. januára 1993 vznikla samostatná Slovenská republika. Slovenský episkopát predovšetkým prostredníctvom svojho zástupcu pre Slovensko kardinála Korca (tento post v spoločnej biskupskej konferencii zastával od 23. apríla 1990 do 4. mája 1993) požiadal Svätú stolicu o zriadenie samostatnej Konferencie

biskupov Slovenska. Otcovia biskupi Slovenska si naliehavo uvedomovali odlišnosť najmä mnohých pastoračných problémov, ktoré boli špecifické pre Slovensko a veľmi odlišné od situácie Cirkvi v Česku. Svätá stolica tejto žiadosti vyhovel a prefekt Kongregácie pre biskupov kardinál Bernardinus Gantin erigoval 23. marca 1993 Konferenciu biskupov Slovenska (KBS).

Túto radostnú udalosť oznámil apoštolský nuncius Mons. Giovanni Coppa listom z 2. apríla 1993 kardinálovi Korcovi, nitrianskemu diecéznemu biskupovi. Medziiným ako dôvod Svätá stolica uvádza: „Pre dobro Cirkvi v milovanom slovenskom národe... na jej ďalší rozvoj.“ Za prvého predsedu KBS bol zvolený Mons. František Tondra, spišský biskup. Prvé samostatné zasadnutie slovenských biskupov, ktorí boli ešte súčasťou spoločnej biskupskej konferencie, sa uskutočnilo v dňoch 19.-20. januára 1993 v Nitre za účasti apoštolského nuncia G. Coppu a všetkých 14 slovenských biskupov.

Takmer tridsaťročná činnosť KBS je veľmi bohatá. Otcovia biskupi so svojimi spolupracovníkmi riešili mnohé záležitosti ako následky neblahého dedičstva vyše štyridsaťročného komunistického ateistického režimu, ku ktorého hlavným prioritám patrilo zlikvidovanie Cirkvi a náboženského života. Bohatá činnosť KBS sa niesla v duchu Desaťročia duchovnej obnovy Slovenska, ktorá bola vzdialenou prípravou na Jubilejný rok 2000. Biskupi Slovenska sa pravidelne okrem iných aktivít spoločne prihovárajú

Ján Chryzostom kard. Korec (1924-2015), väznený pre vieru počas komunizmu

veriacim pastierskymi listami (pri príležitosti nového cirkevného roka, Medzinárodného dňa spoločenských komunikačných prostriedkov, pred voľbami). Osobitnú spomienku si zaslúži pastiersky list o európskej integrácii roku 2002. V rámci KBS od jej erigovania pracujú intenzívne jednotlivé komisie a rady, ktoré sa všestranne usilujú o činnosť Cirkvi v jej vnútri, ako aj vo vzťahu Cirkvi k spoločnosti a o šírenie kresťanských hodnôt v každej oblasti života.

Vzťah Slovenskej republiky so Svätou stolicou upravila základná zmluva zo dňa 24. novembra 2000 a následne ďalšie dve parciálne zmluvy. Hlavnou udalosťou r. 2003 na Slovensku bola návšteva pápeža Jána Pavla II. v dňoch 11.– 14. septembra 2003. Najvyšší pastier navštívil 11. septembra Trnavu, 12. septembra Banskú Bystricu, 13. septembra Rožňavu a 14. septembra slávil svätú omšu v Bratislave, kde blahorečil obete komunistického režimu, biskupa Vasiľa Hopka a rehoľnú sestru Zdenku Schelingovú. Následne sa v dňoch 14.– 15. februára 2004 konala Národná púť do Ríma ako prejav poďakovania za návštevu pápeža Jána Pavla na Slovensku.

Dňa 2. mája 2004 boli v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Trnave konsekrovaní dvaja pomocní biskupi Mons. Stanislav Zvolenský a Mons. Ján Orosch. Na základe Zmluvy medzi Slovenskou republikou a Svätou stolicou o katolíckej výchove a vzdelávaní založila Konferencia biskupov Slovenska dňa 14. marca 2005 Katolícke

pedagogické a katechetické centrum, n. o.

V dňoch 11. – 18. septembra 2005 sa konal tretí Celoslovenský eucharistický kongres. Pápežským legátom bol kardinál Jozef Tomko. Vyvrcholenie bolo 18. septembra 2005 svätou omšou a slávnostnou procesiou v Bratislave-Petržalke, na ktorej sa zúčastnilo okolo 80 000 ľudí a ďalšie desiatky tisíc ju mohli sledovať v médiách. Slovenskí biskupi po dohovore s krakovským kardinálom F. Macharským schválili projekt zriadenia kaplnky v podzemí Baziliky Božieho milosrdenstva v Krakove-Lagiewnikoch. 16. júla 2005 v Nitre bol konsekrovaný za nitrianskeho biskupa Mons. Viliam Judák.

V dňoch 11. – 16. júna 2007 sa uskutočnila návšteva *ad limina* slovenských biskupov, ktorí navštívili jednotlivé kongregácie a pápežské dikastériá. Vyvrcholením tejto cesty bolo osobné stretnutie s pápežom Benediktom XVI., na ktorom biskupi predstavili náboženský život vo svojich diecézach.

Reštrukturalizácia diecéz a menovania nových biskupov

Dekrétom Kongregácie pre biskupov zo dňa 14. februára 2008 došlo k úprave hraníc Západnej provincie latinských diecéz so vznikom Bratislavskej arcidiecézy, ktorej farnosti boli dovtedy súčasťou Bratislavsko-trnavskej arcidiecézy. Prvým arcibiskupom metropolitom sa stal Mons. S. Zvolenský. Zároveň vznikla Žilinská diecéza, na čele s biskupom Mons. T. Galisom.

Žilinský biskup Tomáš Galis počas konsekrácie kostola

Litmanová, Hora Zvir, pútnické miesto Gréckokatolíckej cirkvi

Diecéza bola vyčlenená z pôvodnej Nitrianskej diecézy a z časti Banskobystrickej diecézy. Úpravu hraníc diecéz oficiálne oznámil z poverenia Svätej stolice kardinál Jozef Tomko 14. februára 2008 v Bratislave.

Svätý Otec Benedikt XVI. dekrétom zo dňa 30. januára 2008 povýšil Gréckokatolícku cirkev na Slovensku na metropolitnú cirkev *sui iuris*. Sídлом metropolitu a arcibiskupa sa stal Prešov, pričom prvým arcibiskupom a metropolitom sa stal Mons. Ján Babjak, SJ. Prešovské biskupstvo zároveň povýšil na arcibiskupstvo. Košický exarchát bol povýšený na košickú eparchiu a prvým eparchiálnym biskupom sa stal Mons. Milan Chatur, CSsR. Zároveň pápež Benedikt XVI. zriadil novú Bratislavskú eparchiu, ktorej prvým eparchiálnym biskupom sa stal Mons. Peter Rusnák, ktorého biskupská chirotonia sa konala 16. februára 2008 v Prešove.

Začiatkom roka 2008 získala licenciu na vysielanie TV LUX, prvá katolícka televízia, ktorej spoluvlastníkom je KBS. Dňa 15. marca 2008 bol vymenovaný za apoštolského nuncia na Slovensku Mons. Mario Giordana. Dňa 27. decembra 2008 bol vymenovaný za rožňavského diecézneho biskupa Mons. V. Filo. Dňa 6. júna 2009 v Katedrále sv. Jána Krstiteľa v Trnave bol konsekrovaný Mons. R. Bezák za trnavského arcibiskupa. Po krátkom pôsobení bol 2. júla 2012 odvolaný pápežom Benediktom XVI.

KBS na zasadnutí 28. – 29. októbra 2009 odsúhlasila udeľovanie Ceny *Fides et ratio*, ktorou KBS oceňuje dialóg medzi vedou a vierou. Rada pre spoločenské komunikačné prostriedky udeľuje žurnalistom Cenu A. Radlinského. KBS vyhlásila na Slovensku v r. 2010 Rok kresťanskej kultúry ako prípravu na 1150. výročie príchodu sv. Cyrila a sv. Metoda na naše územie.

Katolícka cirkev na Slovensku rýchlo zareagovala na zemetrasenie na Haiti (v januári 2010) a poskytla finančnú pomoc na 16 projektov (sirotince, školy...), ktoré realizovala Slovenská katolícka charita na Haiti. Už po prvých mesiacoch sa investovalo zo strany Katolíckej cirkvi na Slovensku 1,3 mil. €, ktoré boli získané zbierkami. V prípade povodní, ktoré boli na území Slovenska (leto 2010) Slovenská katolícka charita spolupracovala s ďalšími organizáciami najmä Človek v ohrození. Monitoringom prešlo 1 140 domácností a rozdelených bolo 401 760 €.

Dňa 10. júla 2010 prebral úrad košického arcibiskupa metropolitu Mons. Bernard Bober, rovnako Mons. Štefan Sečka slávnostne prevzal 10. septembra 2011 úrad spišského diecézneho biskupa. V bratislavskej Katedrále sv. Martina bol 17. marca 2012 konsekrovaný pomocný biskup Bratislavskej arcidiecézy Mons. Jozef Hal'ko.

V Katedrále sv. Františka Xaverského bol 15. decembra 2012 uvedený do úradu biskupa Banskobystrickej

diecézy Mons. Marián Chovanec. Na pútnickom mieste v Ľutíne bol 1. júna 2013 konsekrovaný pomocný prešovský gréckokatolícky biskup Milan Lach. Dňa 11. júla 2013 bol Mons. Ján Orosch menovaný za trnavského arcibiskupa.

Významné udalosti ostatného desaťročia

Rok 2013 Cirkev na Slovensku slávila ako Rok svätých Cyrila a Metoda, a to pri príležitosti 1150. výročia príchodu slovanských vierozvestov na naše územie. V rámci tohto jubilea sa v dňoch 25. – 28. februára 2013 konala národná púť do Ríma, ktorá vyvrcholila svätou omšou v Bazilike sv. Petra, ktorej predsedal kardinál Jozef Tomko. Pútnici sa v tento deň zúčastnili aj na poslednej generálnej audiencii s pápežom Benediktom XVI., ktorý sa vzdal služby Najvyššieho veľkňaza Cirkvi. Prítomný bol aj prezident SR Ivan Gašparovič a slovenskí biskupi s veľkým počtom kňazov.

Dňa 5. júla 2013 vyvrcholilo slávenie cyrilo-metodského jubilea národnou púťou v Nitre za účasti pápežského legáta J. Em. kardinála Franca Rodé, emeritného prefekta Kongregácie pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života, a ďalších významných osobností cirkevného a politického života. Svätý Otec František poslal prezidentovi a občanom Slovenskej republiky blahoprajný list k tomuto sviatku.

Na základe rozhodnutia slovenských biskupov bol rok 2014 vyhlásený za Rok Sedembolestnej Panny Márie.

Dôvodom bolo 450. výročie prvého zázraku na príhovor Panny Márie v Šaštíne a 50. výročie potvrdenia Sedembolestnej Panny Márie za patrónku Slovenska pápežom Pavlom VI., ktorý tiež povýšil chrám v Šaštíne na baziliku minor.

V novembri 2015 absolvovali slovenskí biskupi návštevu *ad limina apostolorum* vo Vatikáne, počas ktorej navštívili vatikánske úrady a stretli sa so Svätým Ocom Františkom na osobitnej audiencii.

V nadväznosti na pravidelné slávenie Svetových dní mládeže na úrovni všeobecnej Cirkvi sa na Slovensku začali usporadúvať národné stretnutia mládeže, ktoré od počiatku zaznamenali veľký záujem mladých. V júli 2013 v Ružomberku sa na tomto stretnutí zúčastnilo 3000 mladých ľudí a podobne úspešné boli aj stretnutia v Poprade (2015) a v Prešove (2018).

Okrem týchto celonárodných podujatí zameraných na mládež sa pozornosť Cirkvi v ostatných rokoch sústredila na manželstvo a rodinu, ako aj celkovo na podporu života. V tejto súvislosti sa konali Národné pochody za život: prvý ročník sa uskutočnil v Košiciach v septembri 2013 za účasti cca. 80 000 ľudí; druhý a tretí ročník v Bratislave (2015 – 85 000 účastníkov; 2019 – 50 000 účastníkov).

Cieľom týchto pochodov bolo mobilizovať veriacich a zdôrazniť potrebu ochrany života od počatia po prirodzenú smrť, pričom prispeli k schváleniu ústavného zákona, ktorý definuje manželstvo ako zväzok muža a ženy.

Procesia v Bratislave na slávnosť Najsvätejšieho Kristovho Tela a Krvi

V nadväznosti na list Kongregácie pre náuku viery *Iuvenescit Ecclesia* o vzťahu medzi hierarchickými a charizmatickými darmi pre život a poslanie Cirkvi iniciovala KBS kolokviá s novými komunitami pôsobiacimi v rámci Katolíckej cirkvi na Slovensku. Prvé takého stretnutie sa konalo v máji 2017 v Badíne (za účasti vyše 60 účastníkov, vrátane siedmich biskupov); takéto kolokviá sa odvtedy konajú raz či dvakrát za rok.

Od roku 2015 spustila KBS nový projekt – Stretnutia biskupov s laikmi, zasvätenými osobami a klerikmi, ktorý sa organizuje na ročnej báze. Cieľom podujatia je vytvoriť vo vnútri Cirkvi platformu, kde by sa mohli stretnúť na celoslovenskej úrovni biskupi, delegáti diecéz/eparchií, cirkevných inštitúcií, spoločenstiev, spolkov, združení a hnutí, zástupcovia reholí, zasvätené osoby i angažovaní laici, aby sa spolu zamýšľali nad určitou témou, ktorá aktuálne rezonuje naprieč celým spoločenstvom Cirkvi. Impulzy a podnety z podujatia by sa potom mali uplatňovať v pastoračii, resp. zohľadňovať pri stanovovaní pastoračných priorít v partikulárnych cirkvách.

Cirkev na Slovensku sa podieľala aj na pomoci prenasledovaným kresťanom, a to nielen viacerými zbierkami (napr. na Nedeľu Božieho milosrdenstva 2016 sa vyzbieralo 470 000 Euro), ale aj prijatím 149 irackých kresťanov a podporou konkrétnych projektov (zariadenie trauma centra v Erbile, podpora Kliniky bl. Zdenky v Iraku,

či vzdelávacích programov pre deti utečencov v Jordánsku a Libanone).

Pozitívny vývoj zaznamenali aj vzťahy s ostatnými kresťanskými cirkvami a náboženskými spoločenstvami na Slovensku zoskupenými v Ekumenickej rade cirkví a tiež s predstaviteľmi Ústredného zväzu židovských náboženských obcí; pravidelné spoločné stretnutia predstaviteľov týchto cirkví prebiehajú už od roku 2013.

Posunuli sa vpred aj vzťahy medzi Katolíckou cirkvou a vládou SR, keď na záver synody Ordinariátu ozbrojených síl a ozbrojených zborov, ktorá vyvrcholila 2. marca 2017, biskup Mons. F. Rábek a ministerka spravodlivosti SR Lucia Žitňanská podpísali dohodu o implementácii Zmluvy medzi SR a Svätou stolicou o duchovnej službe, ktorá spresnila existujúce práva a povinnosti.

Na 91. plenárnom zasadaní 23. novembra 2018 reagovala KBS na situáciu ohľadom prípadov sexuálneho zneužívania maloletých a zriadila osobitnú komisiu, ktorá sa má týmito prípadmi zaoberať, a vzniklo aj Centrum na ochranu maloletých pri Teologickej fakulte v Košiciach, patriacej pod Katolícku univerzitu v Ružomberku (28. 2. 2019), ktoré organizuje najmä prednáškové podujatia preventívneho charakteru.

Cirkev na Slovensku bola tiež obohatená o nových novodobých blahoslavených: 30. 9. 2017 bol v Bratislave blahorečený saleziánsky kňaz Titus Zeman (1915 – 1969) – mučeník za duchovné povolania; 1. septembra 2018 bola v Košiciach

Obráz blahoslavenej sestry Zdenky Cecílie Schelingovej (1916-1955)

Blahorečenie dona Titusa Zemana v Petržalke, 30. septembra 2017

blahorečená Anka Kolesárová (1928-1944), mučeníčka čistoty a obeť zločinu spáchaného vojakom počas druhej svetovej vojny.

V priebehu ostatných rokov pribudli do biskupského zboru noví pomocní biskupi: Mons. Marek Forgáč pre košickú arcidiecézu (11. 6. 2016), Mons. Ján Kuboš pre spišskú diecézu (24. 6. 2020) a Mons. Peter Beňo pre nitriansku diecézu (24. 4. 2021). Po ťažkej chorobe do večnosti odišiel spišský diecézny biskup Mons. Štefan Sečka (28. októbra 2020). Pre košickú eparchiu bol menovaný nový biskup – Mons. Cyril Vasil', najprv ako apoštolský administrátor *sede plena* (20. 1. 2020) a neskôr ako sídelný eparchiálny biskup (24. 6. 2021).

Spracované podľa podkladov Mons. Viliama Judáka, redakčne upravené a doplnené v r. 2021.

Konferencia biskupov Slovenska

Konferencia biskupov Slovenska (KBS), zriadená Svätou stolicou 23. marca 1993, je zhromaždenie katolíckych biskupov Slovenskej republiky, ktorí spoločne plnia niektoré pastoračné úlohy pre veriacich svojho územia, aby sa čoraz viac vzťahovalo dobro, ktoré Cirkev poskytuje ľuďom.

Konferenciu biskupov Slovenska tvoria: plenárne zasadanie, stála rada, generálny sekretariát, ekonomická rada a ďalšie komisie a rady ustanovené KBS na osobitné ciele. Členmi KBS sú všetci diecézni, ako aj eparchiálni biskupi a im podľa práva na roveň postavení biskupi koadjútori a pomocní biskupi, aj byzantského obradu, ak nepatria do inej konferencie biskupov. Emeritní biskupi nie sú členmi KBS.

Konferencia biskupov Slovenska zasadá minimálne dvakrát ročne; v období medzi zasadaniami rozhoduje v závažných veciach stála rada, ktorú tvorí predseda, podpredseda, generálny sekretár a dvaja zvolení biskupi. Úlohou stálej rady je príprava tém, o ktorých sa má na plenárnom zasadnutí rokovať, a zostavenie programu rokovania.

Generálny sekretariát tvorí generálny sekretár, výkonný sekretár a jeho spolupracovníci. Jeho hlavnou úlohou je realizovať úlohy, ktorými ho poverilo plenárne zasadanie alebo stála rada. Udržiava kontakty s úradmi Svätej stolice, zahraničnými biskupskými konferenciami a štátnymi orgánmi Slovenskej republiky.

Plenárne zasadanie KBS na Spišskej Kapitule, jún 2019

Plenárne zasadanie KBS na Spišskej Kapitule, jún 2019

Stála rada KBS

Mons. Stanislav Zvolenský

Mons. Bernard Bober

Mons. Marián Chovanec

Mons. Ján Orosch

Mons. Viliam Judák

Generálny sekretariát

Kapitulská 11

P.O.BOX 113

814 99 Bratislava

Tel.: +421 2 59 20 65 01

Email: kbs@kbs.sk

Web: www.kbs.sk

výkonný sekretár:

Ivan Ružička

Email: tajomnik@kbs.sk

Tlačová kancelária

Kapitulská 11

P.O.BOX 113

814 99 Bratislava

E-mail: tkkbs@kbs.sk

Web: www.tkkbs.sk

hovorca:

Martin Kramara

Email: hovorca@kbs.sk

Mobil: +421 910 842 642

Mons. Stanislav Zvolenský

predseda KBS

Mons. Bernard Bober

podpredseda KBS

Mons. Marián Chovanec

generálny sekretár KBS

Štruktúra Katolíckej cirkvi na Slovensku

Na Slovensku pôsobí Katolícka cirkev rímskeho a byzantského obradu. Rímskokatolícka cirkev má dve provincie – západnú so sídlom v Bratislave a východnú so sídlom v Košiciach. Gréckokatolícka cirkev má jednu metropoliu so sídlom v Prešove. Do západnej provincie patrí Bratislavská arcidiecéza, Trnavská arcidiecéza, Banskobystrická diecéza, Nitrianska diecéza, a Žilinská diecéza. Do východnej provincie patrí Košická arcidiecéza, Rožňavská diecéza a Spišská diecéza.

Gréckokatolícku metropoliu *sui iuris* tvoria Prešovská archieparchia, Bratislavská eparchia a Košická eparchia.

Na Slovensku pôsobí aj jedna personálna diecéza, ktorá pokrýva celé územie a zahŕňa veriacich oboch obradov: je to Ordinariát Ozbrojených síl a ozbrojených zborov Slovenskej republiky.

Údaje zo štatistiky k 31. 12. 2020.

Počet rímskokatolíkov

Bratislavská arcidiecéza	443 097
Trnavská arcidiecéza	451 174
Nitrianska diecéza	570 135
Žilinská diecéza	409 253
Banskobystrická diecéza	366 258
Košická arcidiecéza	522 008
Spišská diecéza	452 310
Rožňavská diecéza	208 233
Vojenský ordinariát	160 000

Počet gréckokatolíkov

Prešovská archieparchia	117 915
Košická eparchia	72 593
Bratislavská eparchia	17 609

Komisie a rady KBS

Komisia pre klérus

Predseda: Mons. Viliam Judák

Subkomisia pre trvalý diakonát:

Mons. Viliam Judák

Subkomisia pre pastoračiu povolání a semináře:

Mons. Tomáš Galis

Teologická komisia

Predseda: Mons. Peter Rusnák

Subkomisia pre náuku viery:

Mons. Marián Chovanec

Bioetická subkomisia:

Mons. Peter Rusnák

Enviromentálna subkomisia:

Mons. Ján Babjak

Sociálna subkomisia:

Mons. Peter Rusnák

Liturgická komisia

Predseda: Mons. Stanislav Stolárik

Hudobná subkomisia: Mons. Ján Kuboš

Komisia pre katechizáciu a školstvo

Predseda: Mons. Bernard Bober

Subkomisia pre školské vyučovanie náboženstva:

Mons. Bernard Bober

Subkomisia pre katechézu vo farnosti:

Mons. Marek Forgáč

Subkomisia pre katolícke školy:

Mons. Bernard Bober

Subkomisia pre katechizáciu veriacich maďarskej národnosti:

Mons. Ján Orosch

Subkomisia pre Katolícku univerzitu v Ružomberku:

Mons. Bernard Bober

Komisia pre náboženské vzťahy so židmi

Predseda: Mons. Ján Orosch

Komisia pre prípady sexuálneho zneužívania maloletých

Predseda: Mons. Marek Forgáč

Biskup Jozef Hal'ko počas kňazskej vysviacky v Katedrále sv. Martina v Bratislave

Rada pre mládež a univerzity

Mons. Tomáš Galis

Rada pre misie

Mons. Ján Orosch

Rada pre ekumenizmus

Mons. Ján Orosch

Rada *lustitia et pax*

Mons. Peter Rusnák

Rada pre Slovákov v zahraničí

Mons. Jozef Hal'ko

Rada pre spoločenské komunikačné prostriedky

Mons. Stanislav Zvolenský

Rada pre vedu, vzdelanie a kultúru

Mons. František Rábek

Rada pre inštitúty zasväteného života a spoločnosti apoštolského života

Mons. Cyril Vasil'

Rada pre Rómov a menšiny

Mons. Bernard Bober

Rada pre rodinu

Mons. Cyril Vasil'

Rada pre laické a apoštolské hnutia

Mons. Peter Rusnák

Rada pre pastoračiu v zdravotníctve a v SKCH

Mons. Cyril Vasil'

Rada pre migrantov, utečencov/a pútníkov

Mons. Jozef Hal'ko / Mons. Ján Orosch

Rada pre realizáciu zmlúv medzi Svätou stolicou a SR

Mons. Stanislav Zvolenský

Rada pre históriu

Mons. Viliam Judák

Ekonomická rada

Mons. Peter Beňo

Emeritní biskupi

Mons. Ján Sokol

bratislavsko-trnavský arcibiskup

Narodený:

9. 10. 1933

Kňazská vysviacka:

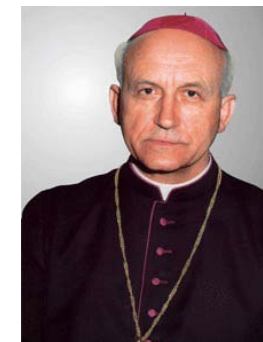
23. 6. 1957

Biskupská vysviacka:

12. 6. 1988

Službu ukončil:

18. 4. 2009

Mons. Alojz Tkáč

košický arcibiskup

Narodený:

2. 3. 1934

Kňazská vysviacka:

25. 6. 1961

Biskupská vysviacka:

17. 3. 1990

Službu ukončil:

10. 7. 2010

Mons. Róbert Bezák

trnavský arcibiskup

Narodený:

1. 3. 1960

Kňazská vysviacka:

17. 6. 1984

Biskupská vysviacka:

6. 6. 2009

Službu ukončil:

2. 7. 2012

Mons. Andrej Imrich

spišský pomocný biskup

titulárny biskup Castellum titulianum

Narodený:

9. 1. 1948

Kňazská vysviacka:

8. 6. 1974

Biskupská vysviacka:

11. 7. 1992

Službu ukončil:

15. 10. 2015

Mons. Marián Andrej Pacák

torontský biskup

pre slovenských gréckokatolíkov

Narodený:

24. 4. 1973

Kňazská vysviacka:

12. 7. 1998

Biskupská vysviacka:

2. 9. 2018

Službu ukončil:

20. 10. 2020

Mons. Milan Chatur

košický eparcha

Narodený:

4. 9. 1957

Kňazská vysviacka:

14. 6. 1981

Biskupská vysviacka:

29. 2. 1992

Službu ukončil:

24. 6. 2021

Bazilika Sedembolestej Panny Márie a kláštorňý komplex, Šatín-Stráže

Bratislavská arcidiecéza

Vznik: 14. 2. 2008

Patrón: Sv. Martin z Tours

rozloha:	3 759 km ²
počet obyvateľov:	774 618
rímskokatolíkov:	443 097
dekanátov:	10
farností:	123
diecéznych kňazov:	176
seminaristov:	15
rehoľníčok:	418
rehoľníkov:	195
kostolov:	210

Adresa:

Špitálska 7
814 92 Bratislava 1

Kontakty:

Tel.: +421 2 572 006 11
Email: sekretariat@abuba.sk
Web: <http://abu-bratislava.sk>

Kňazský seminár:

Kňazský seminár
sv. Cyrila a Metoda
Kapitulská 26
811 01 Bratislava 1
Tel.: + 421 2 544 323 96
Email: seminar@kscm.sk
Web: <http://kscm.sk>

Katedrálly chrám:

Katedrála
sv. Martina
v Bratislave

Mons. Stanislav Zvolenský

bratislavský arcibiskup
metropolita

Narodený:
19. 11. 1958

Kňazská vysviacka:
13. 6. 1982

Biskupská vysviacka:
2. 5. 2004

Mons. Jozef Halko

bratislavský pomocný biskup
titulárny biskup zo Serre

Narodený:
10. 5. 1964

Kňazská vysviacka:
4. 7. 1994

Biskupská vysviacka:
17. 3. 2012

Procesia s obrazom Trnavskej Panny Márie počas tradičnej Trnavskej novény

Trnavská arcidiecéza

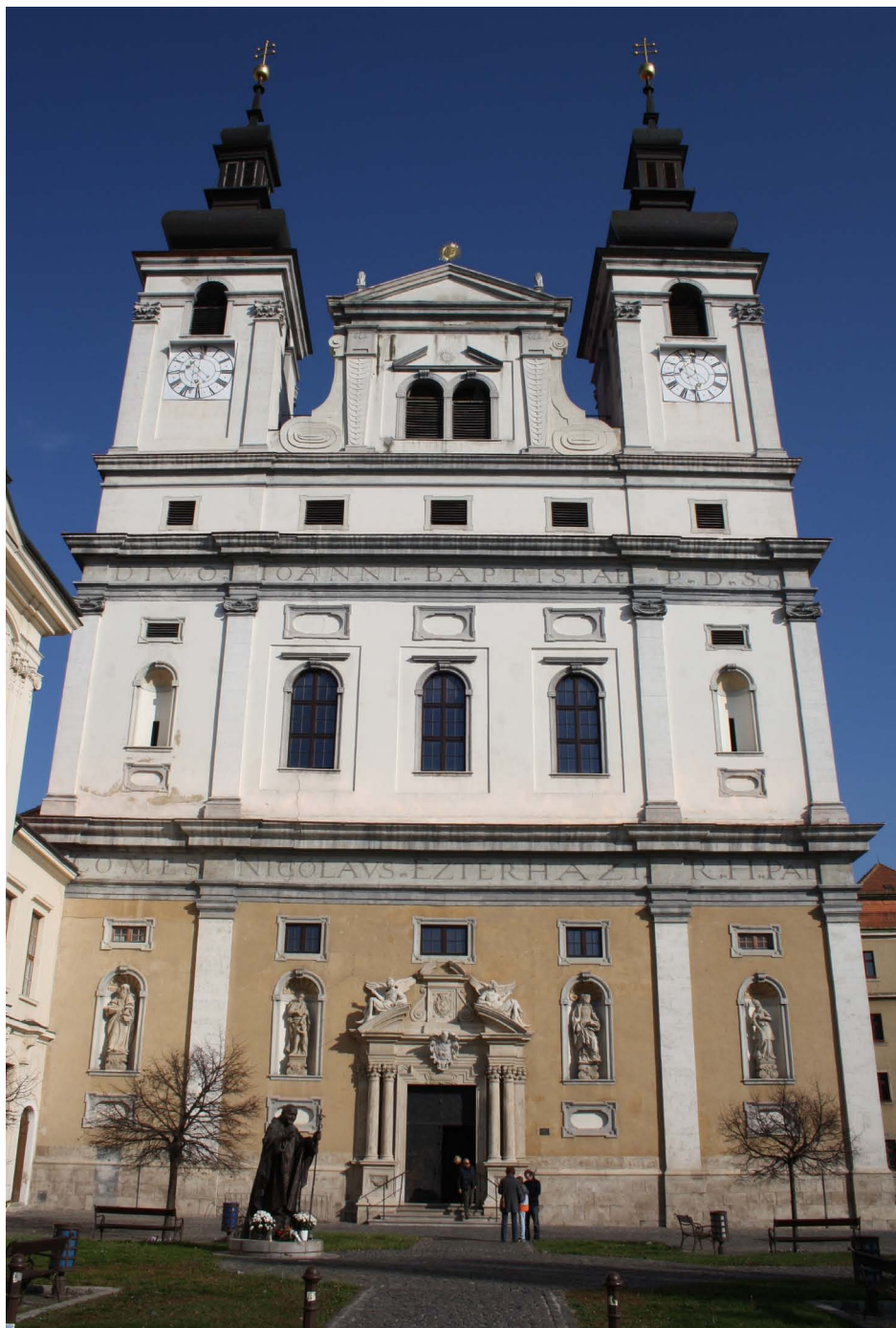

Vznik: 30. 12. 1977

Patrón: Sv. Ján Krstiteľ

rozloha	4 833 km ²
počet obyvateľov:	623 155
rímskokatolíkov:	451 174
dekanátov:	11
farností:	144
diecéznych kňazov:	185
seminaristov:	14
rehoľníčok:	218
rehoľníkov:	54
kostolov:	400

Adresa:

Jána Hollého 10

P. O. Box 78

917 66 Trnava

Kontakty:

Tel.: +421 33 5912 111

Email: abu@abu.sk

Web: <http://www.abu.sk>

Kňazský seminár:

Kňazský seminár

sv. Cyrila a Metoda

Kapitulská 26

811 01 Bratislava 1

Tel.: + 421 2 544 323 96

Email: seminar@kscm.sk

Web: <http://kscm.sk>

Katedrálly chrám:

Katedrála

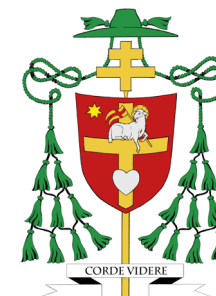
sv. Jána Krstiteľa

v Trnave

Mons. Ján Orosch

trnavský arcibiskup

Narodený:

28. 5. 1953

Kňazská vysviacka:

6. 6. 1976

Biskupská vysviacka:

2. 5. 2004

Pútnické miesto Skalka nad Váhom, biskupská vysviacka Mons. Petra Beňa

Nitrianska diecéza

Vznik: 880

Patróni: Sv. Andrej Svorad a sv. Beňadik

rozloha:	5 932 km ²
počet obyvateľov:	684 604
rímskokatolíkov:	570 135
dekanátov:	17
farností:	196
diecéznych kňazov:	272
seminaristov:	20
rehoľníčok:	158
rehoľníkov:	61
kostolov:	384

Adresa:

Nám. Jána Pavla II. 7
P.O.Box 46 A
950 50 Nitra-Hrad

Kontakty:

Tel.: +421 37 772 17 47
Email: nitra@kbs.sk
Web: www.biskupstvo-nitra.sk

Kňazský seminár:

Kňazský seminár sv. Gorazda
Samova 14
949 01 Nitra
Tel.: +421 37 772 17 58
Email: rektorat@ksnr.sk
Web: www.ksnr.sk

Katedrálny chrám:

Bazilika
sv. Emeráma
v Nitre

Mons. Viliam Judák
nitriansky diecézny biskup

Narodený:
9. 11. 1957

Kňazská vysviacka:
16. 6. 1985

Biskupská vysviacka:
16. 7. 2005

Mons. Peter Beňo
nitriansky pomocný biskup

Narodený:
2. 9. 1972

Kňazská vysviacka:
14. 9. 1996

Biskupská vysviacka:
24. 4. 2021

Interiér chrámu Panny Márie Matky Cirkvi, pútnické miesto na Vrchu Živčáková

Žilinská diecéza

Vznik: 14. 2. 2008

Patróni: Sv. Cyril a Metod

rozloha:	3 487 km ²
počet obyvateľov:	559 725
rímskokatolíkov:	409 253
dekanátov:	12
farností:	112
diecéznych kňazov:	209
seminaristov:	31
rehoľníčok:	123
rehoľníkov:	65
kostolov:	192

Adresa:

Jána Kalinčiaka 1
P. O. Box B – 46
011 36 Žilina 1

Kontakty:

Tel.: +421 41 500 22 15
Mobil: 0904 738 524
Email: kuria@dcza.sk
Web: <https://dcza.sk>

Kňazský seminár:

Diecézny medzinárodný
misijný seminár
Redemptoris Mater v Žiline
Mariánske námestie 23
010 01 Žilina
Email: rm.zilina@gmail.com

Katedrálly chrám:

Katedrála
Najsvätejšej Trojice
v Žiline

Mons. Tomáš Galis

žilinský diecézny biskup

Narodený:
22. 12. 1950

Kňazská vysviacka:
6. 6. 1976

Biskupská vysviacka:
25. 9. 1999

Banskobystrická diecéza

Vznik: 13. 3. 1776

Patrón: Sv. František Xaverský

rozloha:	6 675 km ²
počet obyvateľov:	594 124
rímskokatolíkov:	366 258
dekanátov:	16
farností:	155
diecéznych kňazov:	247
seminaristov:	12
rehoľníčok:	179
rehoľníkov:	80
kostolov:	346

Bazilika Navštívenia Panny Márie, Staré Hory

Adresa:

Námestie SNP 19
975 90 Banská Bystrica

Kontakty:

Tel.: +421 48 47 208 00
Email: riaditel.bb@rcc.sk
Web: <http://bbdieceza.sk>

Kňazský seminár:

Kňazský seminár
sv. Františka Xaverského
Banská 28
976 32 Badín
Tel.: +421 910 842 341
Email: spravca.ksfx@xaver.sk

Dom Xaver

Tel.: +421 903 256 532
Email: info@xaver.sk
Web: www.xaver.sk

Katedrálly chrám:

Katedrála
sv. Františka Xaverského
v Banskej Bystrici

Mons. Marián Chovanec

banskobystrický diecézny biskup

Narodený:
16. 9. 1957

Kňazská vysviacka:
17. 6. 1989

Biskupská vysviacka:
18. 9. 1999

Anna Kolesárová, mučeníčka čistoty, blahorečená 1. septembra 2018 v Košiciach

Košická arcidiecéza

Vznik: 9. 8. 1804

Patrón: sv. Ondrej

rozloha:	10 403 km ²
počet obyvateľov:	1 153 505
rímskokatolíkov:	522 008
dekanátov:	20
farností:	221
diecéznych kňazov:	442
seminaristov:	27
rehoľníčok:	287
rehoľníkov:	89
kostolov:	592

Adresa:

Hlavná 28
Košice 041 83

Kontakty:

Tel.: +421 55 68 28 111
Email: abukosice@abuke.sk
Web: www.ke-arcidieceza.sk

Kňazský seminár:

Kňazský seminár
sv. Karola Boromejského
Hlavná 91
042 03 Košice
Tel.: +421 55 6836111
Email: predstaveni@ktfke.sk
Web: www.kske.sk

Katedrálly chrám:

Katedrála
sv. Alžbety
v Košiciach

Mons. Bernard Bober

košický arcibiskup
metropolita

Narodený:
3. 11. 1950

Kňazská vysviacka:
8. 6. 1974

Biskupská vysviacka:
30. 1. 1993

Mons. Marek Forgáč

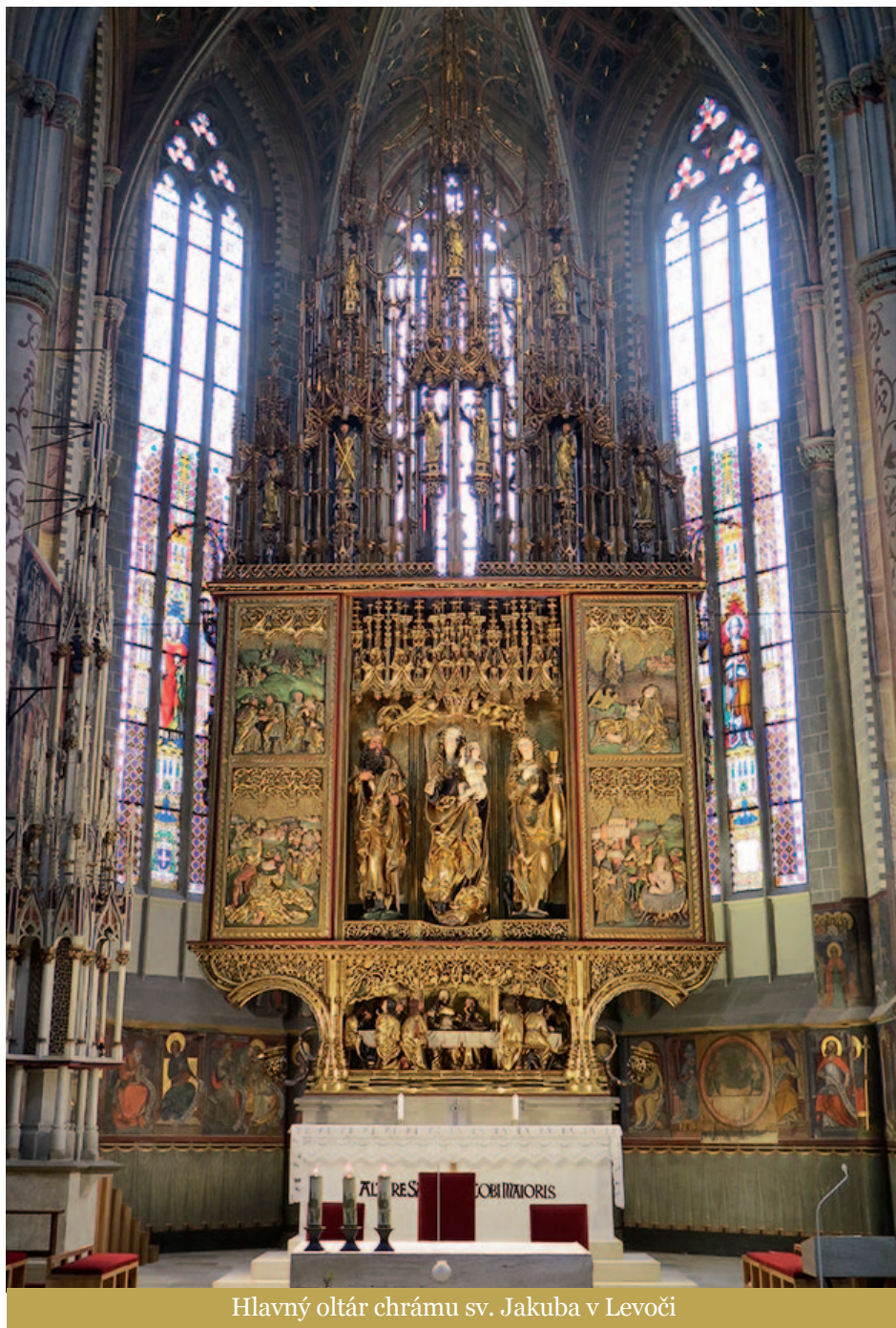
košický pomocný biskup
titulárny biskup Seleuciane

Narodený:
21. 1. 1974

Kňazská vysviacka:
19. 6. 1999

Biskupská vysviacka:
1. 9. 2016

Hlavný oltár chrámu sv. Jakuba v Levoči

Spišská diecéza

Vznik: 13. 3. 1776

Patrón: sv. Martin

rozloha:	7 802 km ²
počet obyvateľov:	610 040
rímskokatolíkov:	452 310
dekanátov:	14
farností:	179
diecéznych kňazov:	363
seminaristov:	34
rehoľníčok:	247
rehoľníkov:	54
kostolov:	472

Adresa:

Spišská Kapitula 9
P.O. Box 22
053 04 Spišské Podhradie

Kontakty:

Tel.: +421 53 454 11 36
Email: biskupstvo@kapitula.sk
Web: <http://dieceza.kapitula.sk>

Kňazský seminár:

Kňazský seminár
biskupa Jána Vojtaššáka
Spišská Kapitula 12
053 04 Spišské Podhradie
Tel.: +421 53 419 41 11
Web: <http://ks.kapitula.sk>

Katedrálly chrám:

Katedrála
sv. Martina
v Spišskej Kapitule

Mons. Ján Kuboš

administrátor Spišskej diecézy

Narodený:

28. 2. 1966

Kňazská vysviacka:

18. 6. 1989

Biskupská vysviacka:

24. 6. 2020

Rožňavský diecézny biskup Mons. Stanislav Stolárik uprostred veriacich

Rožňavská diecéza

Vznik: 13. 3. 1776

Patrón: Sv. Ján Nepomucký

rozloha:	7 753 km ²
počet obyvateľov:	441 139
rímskokatolíkov:	208 233
dekanátov:	9
farností:	113
diecéznych kňazov:	134
seminaristov:	4
rehoľníčok:	66
rehoľníkov:	30
kostolov:	224

Adresa:

Námestie baníkov 20
048 01 Rožňava

Kontakty:

Tel.: +421 58 78 77 201
Email: kancelaria@burv.sk
Web: www.burv.sk

Kňazský seminár:

Kňazský seminár
sv. Karola Boromejského
Hlavná 91
042 03 Košice
Tel: +421 55 6836 111
Web: kske.sk

Katedrálly chrám:

Katedrála
Nanebovzatia Panny Márie
v Rožňave

Mons. Stanislav Stolárík

rožňavský diecézny biskup

Narodený:

27. 2. 1955

Kňazská vysviacka:

11. 6. 1978

Biskupská vysviacka:

20. 3. 2004

Ordinariát Ozbrojených síl a ozbrojených zborov SR

Vznik: 20. 1. 2003

Patrón: Sv. Šebastián

rozloha:	49 035 km ²
počet príslušníkov OS a OZ a ich rodinných príslušníkov:	200 000
počet katolíkov:	160 000
dekanátov:	10
farností:	65
diecéznych kňazov:	67
rehoľníčok:	2
rehoľníkov:	7
kostolov:	1
kaplniek:	58

Vojenský ordinár Mons. František Rábek počas procesie v Bratislave

Adresa:

Ordinariát OS a OZ SR
Nám. 4. apríla 18
900 33 Marianka

Kontakty:

Tel.: +421 2 6593 6008
Email: rabek@kbs.sk
Web: www.ordinariat.sk

Katedrálly chrám:

Katedrála
sv. Šebastiána
v Bratislave

Mons. František Rábek

vojenský ordinár

Narodený:

17. 2. 1949

Kňazská vysviacka:

17. 6. 1972

Biskupská vysviacka:

27. 7. 1991

Uvedenie Mons. Cyrila Vasiľa, SJ do úradu

Rada hierarchov

Svätý Otec Benedikt XVI. povýšil 30. januára 2008 Gréckokatolícku cirkev na Slovensku na metropolitnú cirkev *sui iuris*. Vznik Rady hierarchov vyplýva z metropolitného usporiadania Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku. Tvoria ju všetci vysvätení biskupi tejto cirkvi, teda prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak, SJ, ktorý Radu hierarchov zvoláva a predsedá jej, košický eparchiálny biskup Cyril Vasil, SJ a bratislavský eparchiálny biskup Peter Rusnák.

Podstatným znakom východnej cirkevnej identity je princíp synodality, ktorý sa viditeľne realizuje v Rade hierarchov a cez jej pôsobenie. Je zákonodarným zborm, ktorý v intenciách *Kódexu kánonov východných cirkví* pripravuje zákonné normy pre partikulárne právo metropolitnej cirkvi *sui iuris*, ktoré nadobúdajú platnosť po odobrení Svätou stolicou.

Náležite sa stará o pastoračné potreby veriacich miestnej cirkvi *sui iuris*, ustanovuje to, čo považuje za potrebné na podporu rastu ich viery a väčšej horlivosti pastoračnej činnosti, na zlepšenie mravov, na verné zachovávanie vlastného obradu a tiež spoločnej disciplíny.

Prešovský arcibiskup a metropolita Ján Babjak SJ mohol Radu hierarchov po prvýkrát zvolať až po prijatí pália z rúk Svätého Otca Benedikta XVI., čo sa udialo 29. júna 2008 v Bazilike sv. Petra v Ríme. 1. októbra 2008 na Sviatok Ochrany Presvätej Bohorodičky sa konalo v Prešove historicky prvé zasadnutie Rady hierarchov. Počas roka sa konajú tri riadne zasadnutia a v prípade potreby sa Rada hierarchov môže stretnúť aj na mimoriadnom zasadnutí.

Rada hierarchov má stáleho sekretára Mgr. Michala Onderka ml., protopresbytera bardejovského protopresbyteriátu. Zriadením Gréckokatolíckej metropolie *sui iuris* došlo v podstate k znovuvytvoreniu štruktúry spájajúcej všetkých gréckokatolíkov na Slovensku. Práve aj cez činnosť Rady hierarchov je zrejmé, že nešlo len o nejaký administratívny úkon, ale ide tu o novú kvalitu života Gréckokatolíckej metropolitnej cirkvi *sui iuris* na Slovensku.

Kontakt

Gréckokatolícky arcibiskupský úrad
Hlavná 1, P.O.Box 135
081 35 Prešov
Email: rada.hierarchov@greckokat.sk

Arcibiskup metropolita Mons. Ján Babjak, SJ počas liturgie v Lutine

Prešovská archieparchia

Vznik: 22. 9. 1818

Patrón: sv. Ján Krstiteľ

rozloha:	8 973 km ²
počet obyvateľov:	825 022
gréckokatolíkov:	117 915
protopresbyterátov:	18
farností:	163
presbyterov:	318
seminaristov:	37
reholníčok:	74
reholníkov:	20
chrámov:	362

Adresa:

Hlavná 1
P.O.Box 135
081 35 Prešov

Kontakty:

Tel.: +421 51 75 62 601
Email: abu@grkatpo.sk
Web: www.grkatpo.sk

Kňazský seminár:

Gréckokatolícky kňazský seminár
blahoslaveného biskupa
Pavla Petra Gojdiča
Sládkovičova 23
P.O.Box 176
080 01 Prešov
Tel.: +421 901 909 079
Web: <http://gojdic.zoe.sk>

Katedrálly chrám:

Katedrála
sv. Jána Krstiteľa
v Prešove

Mons. Ján Babjak SJ

prešovský arcibiskup
metropolita

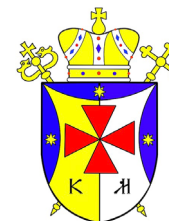
Narodený:
28. 10. 1953

Kňazská vysviacka:
11. 6. 1978

Biskupská vysviacka:
6. 1. 2003

Košická eparchia

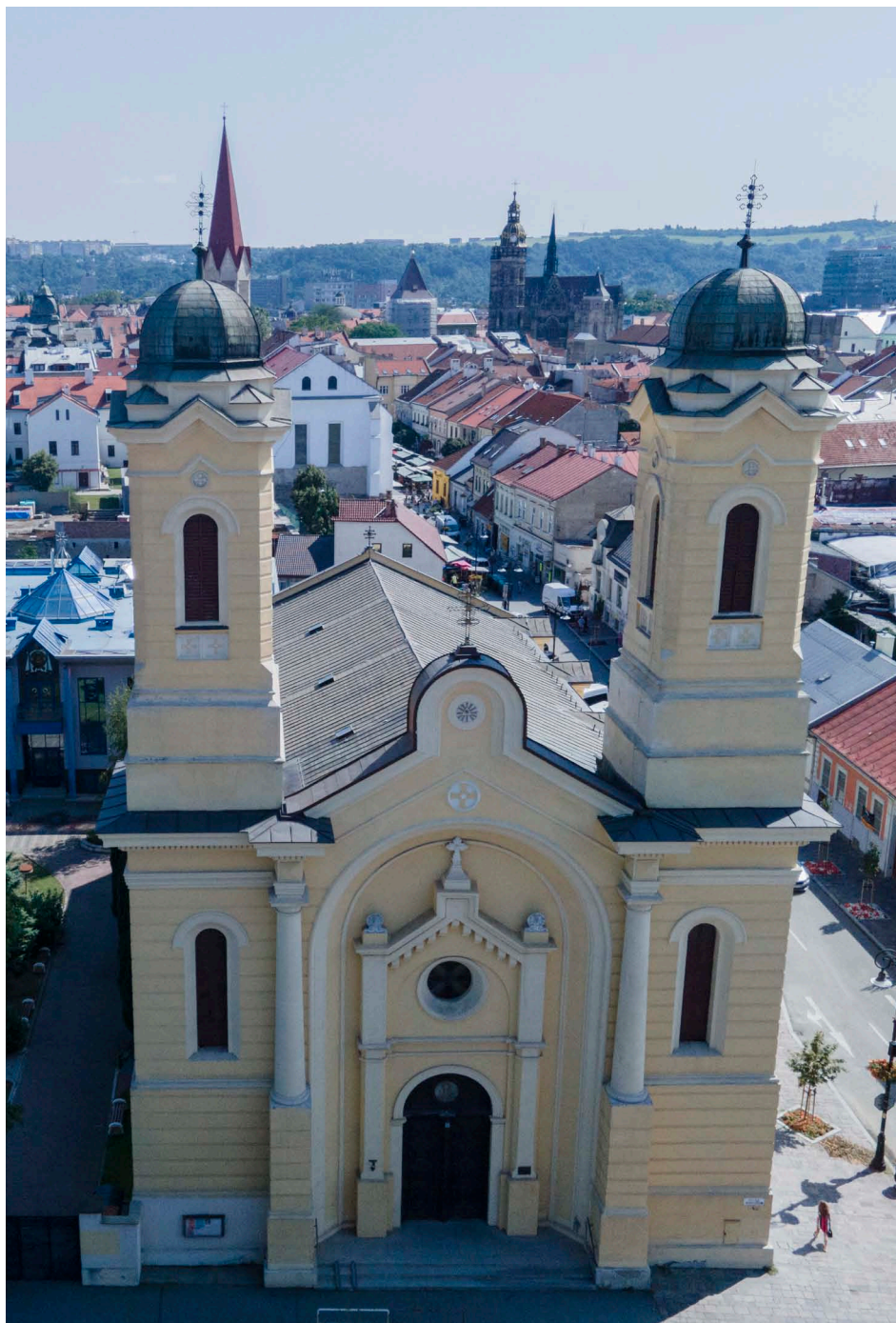

Vznik: 21. 2. 1997

Patróni: Sv. Cyril a Metod

rozloha:	6 753 km ²
počet obyvateľov:	684 346
gréckokatolíkov:	72 593
protopresbyterátov:	7
farností:	97
presbyterov:	161
seminaristov:	26
rehoľníčok:	32
rehoľníkov:	16
chrámov:	158

Adresa:

Dominikánske nám. 2/A

040 01 Košice

Kontakty:

Tel.: +421 55 727 19 11

Email: eparchia@grkatke.sk

Web: <http://www.grkatke.sk>

Katedrálly chrám:

Katedrála

Narodenia presvätej Bohorodičky
v Košiciach

Mons. Cyril Vasil' SJ

arcibiskup - košický eparchiálny biskup

Narodený:

10. 4. 1965

Kňazská vysviacka:

14. 6. 1987

Biskupská vysviacka:

14. 6. 2009

Bratislavská eparchia

Vznik: 30. 1. 2008

Patróni: vrcholní apoštoli sv. Peter a Pavol

rozloha:	33 288 km ²
počet obyvateľov:	3 790 786
gréckokatolíkov:	17 609
protopresbyterátov:	4
farností:	15
presbyterov:	22
seminaristov:	2
rehoľníčok:	6
chrámov:	5

Bratislavský eparcha Mons. Peter Rusnák na Národnom stretnutí mládeže P18

Adresa:

Ul. 29. augusta 7
811 08 Bratislava

Kontakty:

Tel.: +421 2 52 622 081
Email: eparchia@grkatba.sk
Web: <http://grkatba.sk>

Mons. Peter Rusnák

bratislavský eparchiálny biskup

Narodený:

6. 9. 1950

Kňazská vysviacka:

14. 6. 1987

Biskupská vysviacka:

16. 2. 2008

Katedrálly chrám:

Katedrála
Povýšenia vznešeného
a životodarného Kríža
v Bratislave

Prehľad duchovných úkonov za rok 2020

Cirkev sprevádza človeka po celý život. Duchovnými úkonmi pomáha naplniť kľúčové obdobia života človeka od narodenia až po smrť.

(údaje k 31. 12. 2020)

diecéza/eparchia	krsty	birmovania	prvé sväté prijímania	sobáše	pohreby
Bratislavská arcidiecéza	4 603	951	3 012	858	4 299
Trnavská arcidiecéza	3 484	1 442	2 814	776	4 930
Nitrianska diecéza	4 308	1 527	3 370	1 167	6 134
Žilinská diecéza	4 335	2 862	3 902	1 157	4 941
Banskobystrická diecéza	3 247	1 192	2 227	799	3 911
Košická arcidiecéza	7 023	4 441	5 119	2 050	6 736
Spišská diecéza	5 381	2 937	4 745	1 788	4 106
Rožňavská diecéza	1 822	328	857	338	2 357
Vojenský ordinariát	280	134	38	60	37
Prešovská archieparchia	1 474	1 508	836	401	1 422
Košická eparchia	909	118	531	206	981
Bratislavská eparchia	145	146	79	22	57
SPOLU	37 011	17 586	27 530	9 622	39 911

Bratislavský arcibiskup Mons. Zvolenský s veriacimi na púti v Šaštíne

Zasvätený život a cirkevné hnutia

K životu a svätosti Cirkvi patrí zasvätený život. Do tohto trvalého životného stavu patria muži i ženy, ktorí skladajú sľuby vychádzajúce z evanjeliových rád: sľub čistoty pre Božie kráľovstvo, chudoby a poslušnosti. Stav zasväteného života je teda jeden zo spôsobov „hlbšieho“ zasvätenia, ktoré má svoje korene v krste.

Na Slovensku sú zastúpené takmer všetky formy zasväteného života. Najväčšie zastúpenie majú inštitúty zasväteného života, ktoré rozvíjajú charizmu svojich zakladateľov (25 mužských a 34 ženských reholí). Sú to prevažne „činné rehole“ a pôsobia v oblasti katechézy, misií, výchovy a vzdelávania, zdravotníctva, sociálnej starostlivosti, práce s mládežou, rodinami a inde.

Pôsobia tu aj spoločnosti apoštolského života (3 mužské a 3 ženské), ktorých členovia síce neskladajú rehoľné sľuby, avšak záväzkom určeným v ich stanovách prijímajú evanjeliové rady, žijú spoločným bratským životom a majú vlastný apoštolský cieľ.

Na Slovensku máme tiež štyri ženské kontemplatívne mníšske rády v šiestich klauzurovaných kláštoroch: benediktínky, karmelitánky, klarisky-kapucínky, redemptoristky (latinského i východného obradu) a jednu kontemplatívnu kongregáciu s klauzurovanými komunitami (ružové sestry).

Vyšší predstavení ženských a mužských rehoľných inštitútov sú od 1. januára 2019 združení do spoločnej Konferencie vyšších rehoľných predstavených na Slovensku (skr. KVRPS). Členmi KVRPS sú predstavení 44 ženských a 28 mužských reholí. Do 31. 12. 2018 fungovali na Slovensku dve samostatné konferencie, pričom Konferencia vyšších predstavených ženských reholí (KVPŽR) bola ako právny subjekt založená 20. 4. 1995 a Konferencia vyšších rehoľných predstavených (KVRP) vznikla 25. 4. 1995. Predtým fungovala spoločná československá mužská konferencia, pravidelne sa však stretávali aj rady rehoľníkov a rehoľníč, aby spoločne riešili aktuálne témy mužských aj ženských reholí.

Expo duchovných povolání na stretnutí mládeže v Prešove (P18)

Expo duchovných povolání na stretnutí mládeže v Prešove (P18)

Konferencia vyšších rehoľných predstavených na Slovensku

Predseda: P. Václav Hypius, CSsR
 Zástupkyňa: Sr. Agnesa Jenčíková, CJ
 Miletičova 7, 821 08 Bratislava
www.kvrps.sk
kvrps@kvrps.sk

Sekulárne inštitúty

Na Slovensku pôsobí desať sekulárnych inštitútov, ktorých členovia (okolo 350 mužov a žien) žijú plne zasväteným spôsobom života vo svete, hoci ich zasvätenie nie je bezprostredne viditeľné. Posväcujú svet znútra „ako kvas“. Majú účasť na evanjelizačnej úlohe Cirkvi vo svete a akoby zo sveta. Od roku 2016 sú tieto inštitúty združené do Konferencie sekulárnych inštitútov na Slovensku (skr. KSIS). Viac k sekulárnym inštitútom: www.kbs.sk.

Konferencia sekulárnych inštitútov na Slovensku

Predsedníčka: Mária Čaputová
sekularneinstituty@gmail.com

Hnutia a nové cirkevné komunity

Po Druhom vatikánskom koncile (1962-1965), ktorý priniesol do Cirkvi veľkú obnovu a reformu, sa zrodili mnohé nové cirkevné zoskupenia. K bohatej plejáde tradičných cirkevných realít, ako aj k inštitútom zasväteného života a spoločnostiam apoštolského života sa pripojili novovzniknuté skupiny, ktoré môžeme opísať ako združenia veriacich, cirkevné hnutia a nové komunity. Cirkevné hnutia sa vyznačujú tým, že sú veľmi dynamické, schopné vzbudiť záujem o evanjelium a ponúkajú štýl kresťanského života, ktorý zahŕňa všetky aspekty ľudskej existencie.

Hnutia a nové cirkevné komunity patria pod Radu pre laické a apoštolské hnutia pri KBS. Rada sa okrem iného usiluje organizovať stretnutia predstaviteľov týchto hnutí v jednotlivých diecézach s miestnym biskupom s cieľom nadviazať a posilňovať spoluprácu medzi hnutiami a ponúknuť ich charizmy v službe diecéz.

Cirkev plní svoje poslanie

Poslaním Cirkvi je hlásať evanjelium celému stvoreniu, a to na základe poverenia, ktoré dostala od svojho zakladateľa, Ježiša Krista: „Chod'te do celého sveta a hlásajte evanjelium všetkému stvoreniu“ (Mk 16,15). Evanjelizácia, ako povedal Ján Pavol II., má byť základom celej pastoračnej činnosti, ktorá sa realizuje v jednotlivých farnostiach. Susedné farnosti spolu tvoria dekanáty a tie zasa spoluvytvárajú diecézy resp. eparchie.

Na posilnenie evanjelizačnej činnosti a zefektívnenie pastoračnej starostlivosti sa vyčleňujú niektoré špecifické oblasti pastoraácie, ako napríklad: katechéza, charita, pastoraácia mládeže, pastoraácia povolání, pastoraácia rodín, starostlivosť o chorých. Ide o pastoračné služby, na ktoré sa sústreďuje pozornosť jednak v rámci diecéz/eparchií, ale aj na celoslovenskej úrovni, a podieľajú sa na nej všetky zložky Božieho ľudu (klerici, zasvätené osoby i laici). Neraz ide o príbuzné pastoračné oblasti, v ktorých je potrebná koordinácia (napr. medzi pastoraáciou mládeže, univerzitnou pastoraáciou a pastoraáciou povolání).

Katechéza

Vo všeobecnosti možno povedať, že katechéza je výchova detí, mládeže a dospelých vo viere, najmä vyučovaním kresťanskej náuky. Väčšinou sa deje organicky a systematicky so zámerom uvádzať veriacich do plnosti kresťanského života.

S cieľom napomáhať a koordinovať katechetické pôsobenie Cirkvi na Slovensku bolo založené Katolícke pedagogické a katechetické centrum (KPKC). Jeho poslaním je odovzdávať hodnoty evanjelia a sprostredkovať živú vieru cez vzdelávanie. V praxi to znamená, že v spolupráci s diecéznymi a rehoľnými školskými úradmi a diecéznymi katechetickými úradmi na Slovensku poskytuje metodicko-poradenskú službu a usmerňuje vyučovanie katolíckej náboženskej výchovy na školách. Zabezpečuje tiež prípravu metodických materiálov, učebníc a publikácií celonárodného charakteru. Pre katechéto organizuje katechetické konferencie, semináre a metodické dni; poskytuje akreditované vzdelávanie pre katechéto v rámci ich profesijného rozvoja.

Prešovský arcibiskup metropolita Mons. Ján Babjak pri svätení olejov

Katolícke pedagogické a katechetické centrum
Riaditeľ: Mgr. Roman Vitko, PhD.
Bottova 15, 054 01 Levoča
+421 911 812 016
kpkc@kpkc.sk
www.kpkc.sk

Vzdelávanie

Katolícka cirkev na Slovensku sa aktívne zapája do výchovno-vzdelávacieho procesu na všetkých úrovniach a s rôznym zameraním. Katolícke školy sú otvorené pre všetkých záujemcov o štúdium a svojim hodnotovým i odborným prístupom prispievajú k výchove budúcich generácií prospešných pre celú spoločnosť. Prostredníctvom diecéznych a rehoľných školských úradov je Cirkev zriaďovateľkou materských (78) a základných (100) škôl, ďalej 4-ročných gymnázií (36), 5-ročných gymnázií (5), 8-ročných gymnázií (21), stredných odborných škôl (12), stredných zdravotníckych škôl (6), základných umeleckých škôl (11) a jedného cirkevného konzervatória a jednej jazykovej školy. K tomu treba tiež pripočítať 269 školských zariadení (stav k 31. 12. 2020), ku ktorým patria školské kluby detí, školské jedálne, centrá voľného času, škola v prírode a školské internáty.

V rámci diecéz zabezpečujú všetky činnosti súvisiace s agendou vyučovania náboženstva a katechézy vo farnosti diecézne katechetické úrady. Agendu súvisiacu s usmerňovaním a riadením

katolíckych škôl zabezpečujú diecézne školské úrady a rehoľné školské úrady. Významnú úlohu zohráva i Katolícke pedagogické a katechetické centrum, ktoré zabezpečuje najmä tvorbu osnov a učebníc a metodicko-vzdelávaciu a poradenskú činnosť, ktorú vykonáva v spolupráci s diecéznymi katolíckymi úradmi.

O kvalite cirkevného školstva svedčí aj to, že sa každoročne hlási viac žiakov a študentov, ako sú schopné cirkevné školy prijať.

Na Slovensku pôsobí aj Katolícka univerzita v Ružomberku, ktorá má v súčasnosti štyri fakulty: pedagogickú, filozofickú, teologickú (v Košiciach, s afiliovaným teologickým inštitútom v Spišskom Podhradí) a fakultu zdravotníctva. V akademickom roku 2020/2021 na nej študovalo 2 479 študentov v dennej forme a 911 v externej forme štúdia. Formou univerzity tretieho veku prispieva tiež k celoživotnému vzdelávaniu.

Pod dohľad Katolíckej cirkvi spadajú aj teologické fakulty pôsobiace v rámci štátnych univerzít, na ktorých študujú nielen bohoslovci a rehoľníci, ale aj mnohí laici, a to vo viacerých odboroch (kresťanská filozofia, katolícka teológia, náuka o rodine, sociálna práca): Rímskokatolícka cyrilometodská bohoslovecká fakulta Univerzity Komenského (afiliovaný teologický inštitút v Nitre), Teologická fakulta Trnavskej univerzity (v Bratislave), Gréckokatolícka bohoslovecká fakulta Prešovskej univerzity v Prešove.

Budova univerzitnej knižnice Katolíckej univerzity v Ružomberku

Tretí národný pochod za život organizovaný KBS, Bratislava 2019

O duchovný rozvoj vysokoškolákov sa Cirkev stará prostredníctvom 12 univerzitných pastoračných centier, kde pôsobia univerzitní kapláni s tímom spolupracovníkov. Okrem náboženských aktivít v nich prebiehajú aj mnohé kultúrne a vzdelávacie podujatia. Zoznam univerzitných pastoračných centier možno nájsť na www.upc.rcc.sk.

Katolícka univerzita v Ružomberku
Námestie A. Hlinku 60
034 01 Ružomberok
+421 44 430 46 9
info@ku.sk
www.ku.sk

Biblický apoštolát

Dôležitou cirkevnou organizáciou zriadenou Konferenciou biskupov Slovenska je aj Katolícke biblické dielo na Slovensku (KBD) so sídlom v Ružomberku. Je členom Katolíckej biblickej federácie (KBF) a úzko spolupracuje s jej orgánmi. Hlavným predmetom činnosti KBD je vykonávať biblický apoštolát podľa dokumentov Učiteľského úradu Cirkvi a napomáhať biblickú animáciu pastoračnej činnosti Cirkvi.

Katolícke biblické dielo na Slovensku
Riaditeľ: ThLic. Anton Ziolkovský, PhD.
Hrabovská cesta 1/A
034 01 Ružomberok
Slovenská republika
+421 915 909 914
kbd@kbd.sk
www.kbd.sk

Ochrana života

V rámci KBS sa ochrane života a etickým otázkam venuje Bioetická subkomisia pod Teologickou komisiou. Kladie pritom dôraz na osvetu a za tým účelom vydáva stanoviská k aktuálnym témam. Poukazuje na riziká, ktoré so sebou môžu prinášať niektoré terapie, neetické postupy pri terapii a starostlivosti o človeka. Upozorňuje na šíriace sa dezinformácie ohrozujúce ľudský život, ktoré sa týkajú napr. očkovania, eutanázie, potratov, antikoncepcie, umelého oplodnenia, genetických manipulácií, ale reaguje aj na legislatívu, ktorá umožňuje postupy nerešpektujúce ľudskú dôstojnosť.

Bioetická subkomisia organizuje raz za rok pravidelné konferencie na rozličné aktuálne témy z oblasti bioetiky. Venuje sa tiež príprave špecializovaných kurzov pre kňazov – svedníkov. Každoročne pripravuje stretnutie kňazov nemocničnej duchovnej služby, ktorí tvoria neodmysliteľnú súčasť komplexnej starostlivosti o chorých. V neposlednom rade poskytuje aj individuálne poradenstvo v otázkach bioetiky.

Rodina

Rodina a starostlivosť o ňu je pastoračnou prioritou Katolíckej cirkvi na Slovensku. Na celoslovenskej úrovni ju koordinuje Rada pre rodinu KBS. Ponúka cesty obnovy pastorácie rodín v duchu novej evanjelizácie prostredníctvom diecéznych či miestnych centier pre

rodinu, prorodinných hnutí, združení a iniciatív. Sú nimi programy pre rôzne skupiny rodín vzhľadom na ich potreby. Pre rodiny, ktoré žiadajú o vyslúženie sviatostí, Cirkev ponúka hlbšiu prípravu pred ich prijatím. Sú to kurzy prípravy na manželstvo a tiež stretnutia rodičov pred krstom alebo prvým svätým prijímaním dieťaťa. Pokiaľ ide o duchovný rast manželov, sú k dispozícii programy manželskej a rodinnej spirituality, ktoré podnecujú vytváranie malých spoločenstiev rodín v prostredí farnosti. Tieto sprevádzajú manželov a rodiny aj v ťažkostiach v oblasti vzťahov, výchovy a v rôznych zložitých situáciách, v spolupráci so sieťou odborníkov.

Pre manželov, kňazov a tých, ktorí slúžia rodinám, Cirkev ponúka formačné programy jednak na akademickej úrovni – v štúdiu zameranom na otázky manželstva a rodiny, jednak prostredníctvom odborných kurzov, seminárov a konferencií. Cirkev sa zapája aj do občianskych iniciatív, ktorých cieľom je manifestovať a utvrdiť hodnotu rodiny tvorenej otcom, mamou a deťmi, ako je každoročný Deň rodiny. V dialógu so zákonodarcami sa usiluje o zákony, ktoré chránia život, podporujú demografický rast a funkčnú rodinu.

Rada pre rodinu sprostredkúva podnety a aktivity pápežského Dikastéria pre laikov, rodinu a život. Sú nimi pravidelne každé tri roky svetové stretnutia rodín, prípadne špeciálne aktivity ako synoda o rodine a jej závery, Rok rodiny *Amoris laetitia*, Svetový deň starých rodičov a seniorov.

Na internetovej stránke www.rodina.kbs.sk možno nájsť informácie a

odkazy na dôležité medzinárodné, národné i lokálne aktivity a iniciatívy v oblasti manželstva a rodiny.

Mládež

Pastorácia mládeže sa snaží využívať primerané spôsoby, ktorými je možné priblížiť sa k mladému človeku, komunikovať s ním jazykom, ktorému rozumie, viac svedčiť než hovoriť a nechať mu priestor na vlastný výber. Základnou formou pastorácie mladých sú malé spoločenstvá, tzv. stretká, ktoré sú neformálnym prostredím a poskytujú prijatie a osobný vzťah, čo sú najdôležitejšie faktory v živote mladého človeka.

Okrem farských spoločenstiev mládeže, ktoré koordinujú diecézne centrá mládeže a sú prítomné vo všetkých diecézach, sú takéto malé spoločenstvá aj medzi vysokoškolskou mládežou v univerzitných pastoračných centrách. Na podporu duchovného života mladých ponúka Cirkev podujatia na dekanátnej, diecéznej, národnej i medzinárodnej úrovni, na ktorých môžu zažiť svedectvo viery. Ide najmä o festivaly, koncerty, workshopy, prednášky, katechézy, púte, modlitbové stretnutia, ktoré organizujú duchovné hnutia, rehole, nové komunity a združenia mladých, aby sa stretli so živým Kristom v spoločenstve Cirkvi a otvorili sa pre službu na rôznych poliach ohlasovania evanjelia. Cieľom viacerých projektov je povzbudiť mladých v službe a v účasti na živote konkrétnej komunity (farnosti, obce, mesta a spoločnosti).

Stretnutie detí v bratislavskej Katedrále sv. Martina

Púť detí v Rajeckej Lesnej, Žilinská diecéza

Slovenská mládež sa tiež aktívne zapája do organizácie a účasti na Svetových dňoch mládeže. V ich duchu vznikli na Slovensku národné stretnutia mládeže. Ich cieľom je osobné stretnutie s Kristom, spojenie v modlitbe s ich pastiermi - biskupmi a kňazmi a roznieť túžbu po novej evanjelizácii a dobrovoľníctve u mladých. Doterajšie stretnutia navštívilo vyše desať tisíc účastníkov (2013 - Ružomberok, 2015 - Poprad, 2018 - Prešov).

Na usmernenie pastoračných aktivít pre mládež na celoslovenskej a diecéznej úrovni zriadila Konferencia biskupov Slovenska Radu pre mládež a univerzity (www.mladez.kbs.sk). Rada sa v spolupráci s KANET n.o. svojimi aktivitami a činnosťou snaží flexibilne reagovať na potreby mladých ľudí. Celé smerovanie pastorácie a všetky aktivity sú priamo zamerané na cieľové skupiny a sú realizované podľa pastoračných priorít: duchovný rast, evanjelizácia, angažovanosť, spolupráca a propagácia.

Misie

Misijné poslanie je hlboko zakorenené v samej podstate Katolíckej cirkvi, preto sa týka všetkých kresťanov. Uskutočňuje sa vo svedectve života a v ohlasovaní evanjelia, no aj v zakladaní miestnych cirkví a v úsilí o inkulturáciu, spojenom so záujmom o núdznych a s konkrétnou službou lásky.

Od roku 1622 je šírenie viery vo svete úlohou Kongregácie pre evanjelizáciu národov. Pre túto úlohu ju Svätý Otec

vybavil osobitnými právomocami koordinovať všetky misijné aktivity, riadiť formovanie kléru a miestnej hierarchie, povzbudzovať zakladanie nových misijných inštitútov a zabezpečovať materiálnu pomoc pre misijnú činnosť. Túto úlohu plní najmä prostredníctvom Pápežských misijných diel, ktorých pobočka pôsobí aj na Slovensku. Pápežské misijné diela pomáhajú Svätému Otcovi v riadení a správe približne 1 105 misijných diecéz.

Pápežské misijné diela (Pápežské dielo šírenia viery, Pápežské dielo sv. apoštola Petra, Pápežské misijné dielo detí, Pápežská misijná únia) sú inštitúciami všeobecnej Cirkvi a každej partikulárnej Cirkvi, ktorých úlohou je povzbudzovať misijné povedomie veriacich. Od r. 1926 sa v predposlednú októbrovú nedeľu slávi Svetový deň misií, ktorý je venovaný osobitnej modlitbe a zbierke na misie, ktorá sa poukazuje na pápežský fond solidarity.

Pápežské misijné diela na Slovensku
Lazaretská 32, 811 09 Bratislava
Riaditeľ: Ivan Kňaze
+421 2 529 64 916
info@misijnediela.sk
www.pmd.sk

Charita

Podstatnou súčasťou života a poslania Cirkvi je solidarita a pomoc ľuďom v núdzi, ktorá sa uskutočňuje v zariadeniach diecéznych charít a prostredníctvom farských charít. Diecézne charity zastrešuje Slovenská

katolícka charita, ktorá je zapojená do medzinárodnej konfederácie Caritas Internationalis.

Slovenska katolícka charita je zriadená Konferenciou biskupov Slovenska a zameriava sa najmä na pomoc ľuďom žijúcim v iných krajinách, osobitne v prípadoch krajnej núdze, či živelných pohrôm. Základom pomoci sú finančné zbierky, ktoré umožňujú realizáciu projektov a nákup potrebného materiálu (napr. Pôstna krabica pre Afriku ku koncu mája 2021 – 34 000 eur, projekt adopcie na diaľku – viac ako 6 187 detí; od r. 2015 bolo zrealizovaných 21 humanitárnych projektov a 19 prebieha).

Ročne charita pomôže viac ako 60 000 ľuďom v núdzi doma aj v zahraničí. Spravuje 318 rôznych zariadení a domov (útulky, nocľahárne, zariadenia pre seniorov, domovy sociálnych služieb, jedálne, strediská osobnej hygieny, pracovne a iné), poskytuje opatrovateľskú a ošetrovateľskú službu v domácnostiach, spravuje hospice a mobilné hospice, detské domovy, resocializačné centrá a krízové strediská. Významnú úlohu plnia farské charity, ktoré pomáhajú ľuďom v ich každodenných starostiach a trápeniach formou poradní, či konkrétnej pomoci sociálne slabším, chorým či starým ľuďom.

Katolícka cirkev poskytuje prostredníctvom reholí či iných cirkevných subjektov vo viacerých zariadeniach aj zdravotnícku a paliatívnu starostlivosť (Univerzitná

nemocnica s poliklinikou Milosrdní bratia a Onkologický ústav sv. Alžbety). Spomedzi iných charitatívnych aktivít treba spomenúť iniciatívu Hnutia kresťanských spoločenstiev detí *Dobrá novina*, pri ktorej deti vo vianočnom období zbierajú počas koledovania financie na rozvojové projekty v Afrike. V 26. ročníku sa k 31.3. 2021 zozbieralo 569 445,50 €.

Slovenská katolícka Charita
Kapitulská 18
81415 Bratislava
Prezident: Mons. Tomáš Galis
Generálny sekretár: Erich Hulman
+421 2 5443 1506
info@charita.sk
www.charita.sk

Trpiaca Cirkev

Pomoc trpiacej Cirkvi (nem. Kirche in Not, angl. Aid to the Church in Need – skratka ACN) je jedinou celosvetovou katolíckou dobročinnou a pastoračnou organizáciou, ktorá pomáha katolíkom vo viac než 140 krajinách.

V roku 2011 ju pápež Benedikt XVI. povýšil na nadáciu pápežského práva. Jej poslanie je zamerané na poskytovanie materiálnej a duchovnej pomoci Cirkvi všade tam, kde je prenasledovaná, utláčaná terorom a násilím, alebo kde trpí hmotnou núdzou.

ACN podporuje každoročne približne 6 000 projektov vo viac ako 140 krajinách. Má zastúpenie v 24 krajinách, kde podnecuje a vyzýva k pastoračnej pomoci. Organizovaná pomoc sa uskutočňuje výlučne prostredníctvom

Pôstne podujatie "Podeľme sa!" s arcibiskupom Mons. Zvolenským

súkromného darcovstva, nadácia nie je financovaná zo žiadnych verejných zdrojov. Oblasť pomoci zahŕňa: evanjelizáciu v médiách, teologickú formáciu, biblický apoštolát, pastoračnú pomoc, katechézu, omšové milodary, dopravné prostriedky, pomoc pri výstavbe.

Na Slovensku má svoje zastúpenie od 25. 3. 2017 a zorganizovala už niekoľko úspešných podujatí ako napr. Milión detí sa modlí ruženec, kampaň Pomoc pre Sýriu (2019), publikácia Trpiaci a zabudnutí – správa o kresťanoch prenasledovaných pre vieru v rokoch 2017 – 2019, projekt Pôstny kalendár (2020), Správa o stave náboženskej slobody vo svete (2021). Vydáva tiež časopis ACN ktorý prináša informácie o aktuálnych projektoch, výzvach a konkrétnych potrebách trpiacej a prenasledovanej Cirkvi z celého sveta.

Sekretariát národnej kancelárie ACN
Sládkovičova 7
811 06 Bratislava
+421 2 222 001 25
info@acn-slovensko.org
www.acnslovensko.sk

Kresťania v spoločnosti

Popri hnutiach a nových cirkevných komunitách pôsobia na Slovensku aj mnohé združenia a inštitucionalizované laické iniciatívy, ktorých cieľom je vnášať kresťanského ducha do konkrétnych oblastí ľudskej spoločnosti. Platformou, ktorá od roku 1996 (najskôr neformálne a od roku 2004 ako občianske združenie) združuje tieto iniciatívy, organizácie

a občianske združenia, je Fórum kresťanských inštitúcií (FKI), ktoré v súčasnosti združuje takmer 60 inštitúcií a spolupracuje s vyše 50 inštitúciami.

Angažovaní laici si uvedomujú svoju spoluzodpovednosť za svet a chcú svoje poslanie naplňovať ako kresťania v jednote s Cirkvou. Vďaka lepšiemu vzájomnému poznaniu a prehlbovaniu jednoty sa dosahuje účinnejšia spolupráca laikov a celej Cirkvi na formovaní kresťanského životného štýlu a jeho pozitívneho vnímania slovenskou verejnosťou.

Fórum kresťanských inštitúcií je platformou spolupráce a nositeľom impulzov tak v občianskej spoločnosti, v treťom sektore, politike, médiách, v kultúre, vede, vzdelávaní, ako aj v Cirkvi. Presadzuje hodnoty ako kresťanská viera, spolupráca, dialóg, subsidiarita, angažovanosť, solidarita, sloboda, ľudské práva, historická pamäť. Usiluje sa o rozvíjanie spolupráce s cirkevnými inštitúciami, tretím sektorom, verejnou správou, akademickým prostredím a svetom politiky.

Medzi každoročné celoslovenské aktivity organizované FKI patria: spomienka na Sviečkovú manifestáciu (25. marec); Deň rodiny (máj/jún); Sociálne dni – Veľtrh sociálnych aktivít (17. október – Deň za odstránenie chudoby). Najnovšou iniciatívou je projekt Kresťan na vidieku a ďalšie podujatia, ktorých prehľad možno nájsť na www.fki.sk.

Bazilika minor sv. Benedikta, opáta v Hronskom Beňadiku

Kostol sv. Alžbety, tzv. „Modrý kostol” v Bratislave

Kultúra

Stáročia pôsobenia Katolíckej cirkvi obohatili Slovensko o mnohé sakrálné kultúrne pamiatky v podobe architektúry a výtvarného umenia, maliarstva, sochárstva, umeleckých remesiel, ale aj o vzácné dedičstvo pamiatok písomníctva a hudby. O mnohé z nich sa doteraz Katolícka cirkev stará a zveľaďuje ich. Ku kultúrnemu dedičstvu patria aj duchovné hodnoty, ktoré Cirkev na tomto území v minulosti tvorila a šírila: iluminované rukopisy a kódexy (*Bratislavský misál*, po 1403; *Bratislavský antifonár*, 1487).

Sem patrí aj šírenie osvetu a vzdelanosti, zhromažďovanie a tiež prepisovanie vzácných kníh a iných písomností (práce kláštorňských skriptórií Zobor r. 1111, Hronský Beňadik, Červený Kláštor), komponovanie (*Cantus catholici*, 1655; Edmund Pascha, *Harmonia pastoralis*, 17. stor.; Ján Nepomuk Hummel, *Missa in Es*) a interpretácia chrámových hudobných diel (Beethovenova *Missa solemnis* v Dóme sv. Martina v Bratislave už roku 1835). Katolícka cirkev v súčasnosti spravuje stovky kostolov, kaplniek, a iných sakrálnych stavieb všetkých architektonických slohov. Sú to vzácné pamiatky raného stredoveku: románske kostoly (Kostoľany pod Tribečom), rotundy (Skalica), karnery (Kremnica); gotické katedrály (Bratislava, Košice, Spišská Kapitula); neskorogotické kaplnky (Spišský Štvrtok, Spišská Kapitula); barokové kláštorne komplexy s dielami freskantov Galliho Bibiena, Františka Maulpertscha

a sochárstva - Jána Krausa, Georga Raffaela Donnera (Bratislava, Jasov, Šaštín); liturgické predmety umeleckých remesiel: zlatnícke práce gotiky a baroka, kalichy a monštrancie majstra Jána Silašiho, 18. storočie; autentické sú aj objekty klasicizmu a secesie (Primaciálny palác a „Modrý kostol” v Bratislave).

Špecifikom slovenskej renesancie sú voľne stojace kampanily so štítkovou atikou a sgrafitom (Kežmarok), barokové mariánske a morové stĺpy (D. Stanetti: Kremnica, Banská Štiavnica), tzv. božie muky na rozhraní chotárov, pútnické miesta. Originálnou typológiou sa vyznačuje súbor unikátnych drevených kostolíkov z 15. až 18. storočia, ktorých zvláštnosťou bola technológia výstavby – všetok materiál musel byť z dreva a pri ich stavbe sa nesmeli použiť klinec (Tvrdošín, Hervartov, Paludza – majster Jozef Lang). Nemalú historickú i spoločenskú hodnotu majú tiež kalvárie a krížové cesty v extraviláne miest (Banská Štiavnica, Prešov). Nitrianske biskupstvo sídliace na Nitrianskom hrade má starobylú knižnicu a tiež vlastné múzeum, v ktorom sa nachádzajú cenné pamiatky z počiatkov kresťanstva na našom území (*Nitriansky evanjeliár*, 11. storočie).

K tradícii bratislavského arcibiskupstva sa vzťahujú vzácné iluminované rukopisy bratislavskej kapituly z 15. storočia, liturgické predmety a rúcha (viaceré z nich v expozícii Dómu sv. Martina). Spišská Kapitula zasa ponúka unikátny komplex

Podujatie Klubu priateľov slovenskej Katolíckej televízie Lux

historických budov s katedrálou, predstavujúcich jeden z cenných skvostov východného Slovenska. V Levoči sa v Chráme sv. Jakuba nachádza svetoznámy krídlový oltár, vrcholné rezbárske dielo Majstra Pavla z Levoče, ktorý patrí svojím sochárskym prejavom a výškou 18,62 m k najvýznamnejším neskorogotickým pamiatkam na svete (1507-1518).

Konferencia biskupov Slovenska každoročne udeľuje *Cenu Fra Angelica* popredným umelcom, vedcom a teoretikom umenia, ktorá je prejavom uznania zástupcom umeleckej obce zo strany Katolíckej cirkvi za to, že neváhajú presadzovať vo svojej tvorbe kresťanské myšlienky a hodnoty. A rovnako oceňuje osobnosti za prínos v dialógu vedy a viery *Cenou Fides et ratio*.

Médiá

Kristov odkaz „Chod'te do celého sveta a hlásajte evanjelium všetkému stvoreniu“ (Mk 16,15) napĺňa Katolícka cirkev na Slovensku aj prostredníctvom spoločenských komunikačných prostriedkov. Kristovu zvesť sa snaží šíriť cez televíziu, rozhlas, tlač, internet i nové formy médií.

Analyzovať mediálny priestor na Slovensku a pripravovať v duchu cirkevných dokumentov návrhy masmediálneho pôsobenia Cirkvi smerom von i dovnútra je cieľom Rady pre spoločenské komunikačné prostriedky Konferencie biskupov Slovenska. Rada zároveň odporúča biskupom na schválenie jednotlivé mediálne projekty či iné aktivity, a po schválení kontroluje ich realizáciu.

Každá diecéza je zodpovedná za svoju prezentáciu, diecézy majú svojich hovorcov, ktorí sa venujú kontaktu s médiami. Zodpovedným za komunikáciu KBS vo vzťahu k médiami je hovorca KBS.

KBS má svoju tlačovú kanceláriu (www.tkkbs.sk), ktorej cieľom je prinášať aktuálne informácie zo života Katolíckej cirkvi na Slovensku i vo svete. KBS je spoluvlastníkom TV LUX (www.tvlux.sk), prvej katolíckej televízie na Slovensku.

Z prostredia Katolíckej cirkvi na Slovensku prinášajú správy Rádio Lumen (www.lumen.sk), ktorého vlastníkom sú katolícke diecézy; Rádio Mária (www.radiomaria.sk), týždenník Katolíckej noviny (www.katolickenoviny.sk), ktorého vydavateľom je Spolok svätého Vojtecha (www.ssv.sk), gréckokatolícky dvojtýždenník Slovo (www.casopisslovo.sk) a napríklad aj internetová televízia TV LOGOS.

Všetky tieto médiá sú aktívne aj na poli sociálnych sietí (Facebook, Twitter, YouTube a iné). K evanjelizácii a pastoračii slúžia aj webové stránky jednotlivých biskupstiev, rád a komisií KBS, farností a rozličných náboženských organizácií, ktoré zároveň aktívne využívajú sociálne siete a tzv. nové médiá.

Cirkev na Slovensku súčasne pôsobí aj na poli internetovej pastoračie, k dispozícii je online *Sväté písmo*, *Katechizmus Katolíckej cirkvi*, liturgické čítania a liturgia hodín (www.breviar.sk).

Katolícka Cirkev na Slovensku

Bratislava 2021

Editor: Stanislav Gábor

Jazyková úprava: Mária Spišiaková

Foto: Peter Zimen, Marek Mucha, Alexander Backa, Michal Petrilák st., Štefan Komorný, Peter Mizak, Jozef Svitek, Norbert Végh, Štefan Kerul'-Kmec ml., Mária Žarnayová, Peter Hric, Mária Červená, Štúdio 7bolestná, archív TV Lux, archív SCSC, archív KVPŽR, archív diecéz

Obálka: Ján Macák (Bazilika sv. Emeráma v Nitre)
Anton Val'ko (Logo návštevy pápeža Františka)

Sadzba: Martin Kramara

Vydané pre vnútornú potrebu KBS

